

Uredništvo in upravljanje:
Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“

izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 113.

STRAŽA

Naročnina lista:

Celo leto . . . . . 12 K
Pol leta . . . . . 6 K
Četrť leta . . . . . 3 K
Mesečno . . . . . 1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 103.

Maribor, dne 1. septembra 1911.

Letnik III.

Širimo „Stražo“!

Poletni dnevi so za nami. Jesen in zima s svojimi dolgimi večeri sta pred durmi. Zopet bo več časa naj razpolago in po naših kmečkih domovih se bo zopet začelo pridno čitanje. In ti časi so velevažni za našo organizacijo in izobraževalno delo sploh. V poletnih mesecih je naše delo, rekel bi, bolj zunanje. Šumne veselice se vrste z manifestacijskimi shodi. Sicer je skoro vedno združeno dulce et utile (prijetno in koristno), vendar pa v teh poletnih mesecih prevladuje zunanji blesk in sijaj. Sedaj na jesen se bo pričelo naše delo ponotranjevati. Velikih prireditvev skoro ne bo več, toda mesto tega se bo zopet razvilo živahno društveno življenje, naše knjižnice bodo zopet imele premalo knjig in naši časniki bodo zopet romali od hiše do hiše, iz roke v roko.

Odločilnega pomena je, kaj kdo čita. Zlasti še časopisje se sedaj res ne imenuje več zastoj sedma velesila. Ono ustvarja javno mnenje in razpoloženje in v hitro živeči naši dobi je marsikdo, ki črpa iz časopisja vse svoje modrosti in po vplivom časopisja zasnuje svoje svetovno naziranje. Kjer je razširjeno naše dobro časopisje, tam smo povsod na dobrem. Ljudstvo je izobraženo, ve kaj hoče in mora, se značajno in možato bori za naše cilje, ne pozna sramotnega odpadništva in posurovelega liberalizma, ter vedno neomajno stoji za našo katoliško-narodno stvar. Hvala Bogu, lahko smo zadovoljni. Naše delo dosega ni ostalo brezuspešno. Pretežna večina spodnještajerskega ljudstva stoji za nami, koraka za našim praporom. Toda mnogo je še ledine, katero treba preorati. Marsikje še ljudstvo v svoji nezavednosti tlačani nemškutarstvu, ali se pa pusti trapiti od liberalizma. To se mora spremeniti. Eden najvspešnejših pripomočkov je naša „Straža.“ Širimo jo, poskrbimo, da jo bo ljudstvo čitalo in vspehi ne bodo izostali.

„Straža“ se je v nedolgem času svojega obstoja povsem udomačila in povsod priljubila. Postala je takorekoč nekak bistveni del naše organizacije, katere

si ne moremo misliti več brez „Straže.“ To kaže tudi število naših naročnikov, ki se dan za dnem množi in je prav častno. Ampak pribiti moramo, da se mnogokje vse premalo skrbi za razširjenje našega lista. Mnogo je še premožnih naših somišljenikov, ki bi lahko bili naročniki, na stotine je še gostilen in trgovin, ki jih zdržuje naše ljudstvo, kjer pa ni naše „Straže.“

Na delo, da postane to drugače! V vsako premožnejšo hišo, v vsako gostilno in trgovino „Stražo“! Ne bodimo šalobarde in ne prakticirajmo neumestne popustljivosti. Nasprotniki skrbe in zahtevajo, da so njihovi listi vsepovsod. Zakaj bi se pustili mi v tem oziru osramotiti?

Brez samohvale lahko trdimo, da smo o vsem javnem življenju dobro poučeni in da se nas povsod vpošteva. Kakor dosedaj hočemo delati tudi v bodoče. Samostojno glasilo smo, ki se brez ozira na levo in desno bori za naše verske in narodne svetinje. Kadar se bo kdo drznil, kakor sedaj liberalci, frivolno igrati z našimi najsvetejšimi zahtevami, pa bomo vedno in vsakokrat nastopili odločno in neustrašeno. „Kdor liberalci — ta narodni izdajalec!“ to je sedaj naša parola. Ostra in vničujoča je, toda zaslužena. Ljudje, ki se tako norčujejo iz naših narodnih bojev, kakor sekdaj liberalci, ne zaslužijo milejše obsodbe.

Jasnost ciljev in pošten ter odločen boj za njih dosego, taki smo bili dosedaj in taki ostanemo. Zato pa širite „Stražo“!

Resna beseda.

(Piše poslanec dr. Verstovšek.)

(Konec.)

Delitev deželnega šolskega sveta.

O načelnih vprašanjih te za štajerske Slovence tako važne zadeve sem pisal v uvodnikih „Straže“ in že tedaj pozival učiteljska društva, da izrazijo svoje mnenje in označijo svoje stališče. Do sedaj še slovensko učiteljsvo ni storilo koraka, da bi javno dokumentiralo svoje soglasje s to že tudi staro zahtevo štajer-

skih Slovencev. Ali naj smatramo od graških Nemcev najete članke v „Slov. Narodu“ za glasilo, ali vsaj za odmev iz slovenskih učiteljskih krogov? Tega ne moremo verjeti, da bi imeli ti članki le pičico izvora iz vrst slovenskega učiteljstva. Zato je pa tudi sveta dolžnost slovenskega učiteljstva, da postavi na laž brezimne v „Slov. Narodu“ z označenjem svojega stališča, katerega zavzema v tem važnem vprašanju.

Graška „Tagespost“ doslovno prevaja dopis v „Slov. Narodu“ (sobotna številka dne 26. avg.), kateri pravi, da je slovensko učiteljstvo proti delitvi dež. šolskega sveta, ker se godi šoli in pa slovenskim učiteljem boljše sedaj pod knuto nemških nacionalcev, nego bi se jim godilo pod „strahovlado“ duhovništva. Slovenski učitelji, pozval sem vas že enkrat, da to razmerje dobro prerešete in prevdarite po dejanskih razmerah, v kakšnem hlapčevstvu je slovenski učitelj sedaj napram nemškemu deželnemu šolskemu svetu, nemškimi okrajnim zastopom in posameznim nemškimi mogotcem. Vendar ne pozabite v svoji politični strasti, kako nas bije vse skupaj tuje, koliko udarcev je že zadal slovenskemu šolstvu! Zapomnite si, gospodje liberalni učitelji, da bodo za vas postale vsled vedno bolj prodirajočega nemškutarstva neznozne razmere; slovenski učitelji bodo zginili, na njih mestu se bodo po slovenskih in dvojezičnih šolah šopirili nemškutarji in renegati, katerih vedno več vzgajajo za Spodnji Stajer. Ali ne čutite že sedaj dovolj, kako vam, narodnim učiteljem, izjedavajo kruh nezmožni, breznačajni odpadniki?

Vse to hočete prezreti in se radi vdati še hujšemu hlapčevstvu? Iz narodnega učiteljstva naj nastane le renegatstvo na naših šolah? Žal, da je res že precej redka četa pravih narodnih učiteljev.

Torej vse to nazadovanje v narodnem učiteljstvu vam nič ni mar; vse udarce od strani nemškutarjev lahko mirno prenašate in ste voljni se podvreči še bolj nemškemu pritisku, kakor da bi poslušali na besede mož, ki narodno čutijo in delujejo v obrambo pogina narodnega šolstva, in to zato, ker so katoliškega mišljenja in pristaši S. K. Z.

Steinwenderjev predlog niso napačili, ker je Steinwender svobodomiseln. Predlog, katerega sva izdelala s tovarišem Rožkarjem, napada neki J. L. v „Slov. Narodu“, dasiravno pove isto kot Steinwenderjev predlog, samo da je podan v bolj določni obliki. Ker je predlog od naju, poslancev S. K. Z., že vidi

PODLISTEK.

Politiki.

Nekoč sem bil stopil v vaško gostilno.

Ni bila ravno prazna ta gostilna; okoli velike javorjeve mize so sedeli nekateri bolj znani vaški možje in politizirali na dolgo in široko. Na mizi je bil liter črnega vina z enim samim kozarcem, ki je krožil od soseda do soseda. Eden izmed njih je hitro pil, ko je prišel do njega, drugi pa, ki se je bal računa, ga je delj časa pridržal pri sebi, da ne bi preveč popil. Vendar, vino je bilo že razlito po mizi, nekdo je nalival čez kozarec in imeli so mokre „pruštofe“ na komolcih in teklo jim je čez roč mize na hiače.

Ko sem vstopil, je vstal Bregar iz svojega sedezja in se mi je približal. Bil je že vinjen, a ne preveč. V „ročcah“ je bil, kakor se to pravi. Prijel me je za ramo in se je zasmel napol pijano:

„Ha, ha, ha! Danes ga pijemo. Ampak, kaj pa sem ti že hotel reči? Ti, ki marsikaj veš, povej mi, kdo je ljudem glav zmešal, da imajo toliko strank, da se venomer prepirajo. Jaz vem, včasih ni bilo nič tega in bilo je lepo. Pili smo in smo govorili druge reči.“

„Kako to mislite?“ sem ga vprašal.

„Kako da mislim? Reči bi vedel, kdo je stranke napravil. To bi rad zvedel od tebe.“

„A, to želite izvedeti?“

In imenoval sem mu par imen, katerih pa si ni zapomnil, spoznal sem iz tega, ker je hotel pozneje enega imenovati, pa ni šlo.

„Ali veš, kaj bi jaz s takimi-le napravil, ko bi jih imel v moji popolni oblasti“, me je potem vprašal.

„Kaj pa?“

„Kaj? Čakaj, da ti povem. Najprvo bi jih dal obesiti, nato obesiti in potem vstreliti!“

Zasmejal se je in je prisedel nazaj k mizi, jaz pa sem sedel proč na klop za vrata.

„Jaz pravim“, širokoustil se je robato Stefecelj, „vsi žandarji in pisači in enaka gospoda na svetu je brez potrebe. Kdo jih je pa klical! Mi kmetje ne. — Kaj? Jaz jih nisem klical in ne rabim jih, ti Bregar tudi ne. Grivnik tudi ne — a?“

„Potrebna gospoda mora biti. Če ne bi se preveč razširila lumparija“, je ugovarjal Rupnik.

„Kaj?“ je vzklikal Stefecelj, „šlehdra, zakaj pa kradeš in goljufaš in pobijaš? Da bi ne delal tega, pa bi ne bilo treba sodnika in tiste gospode okrog njega.“

„Kdo krade, goljufa in pobija?“

„Saj tebi nihče ne pravi, nerođa pijana. Rabil sem samo primer.“

„Tudi druga gospoda mora biti. Tudi učitelj in duhovnik mora biti“, je rekel Smrekar.

„Kaj, učitelj? Ti pa, ti! Kaj pa naredijo učitelji? Nič! Moja punca je celo leto hodila v šolo, pa povem vam: nič bi ne znala, da se ni doma sama še učila. Samo za parado so, pa denar vlečejo. Pa bi jih potem še kdo zagovarjal. Duhovniki naj bi učili, kakor so že enkrat“, se je hudil Rupnik. „Kaj, učitelji! Žandarji pa morajo biti in sodniki. Pri moji kokoši!“

In udaril je ob mizo.

„Kaj se boš toliko negativil in postavljaj, šlehdra! Če bi bil jaz cesar, bi dal vse žide poobesiti, od prvega do zadnjega. Kaj pravite, a?“

Tako je modroval Klepač in je srbal vino.

„Kaj pa ti praviš, Tone“, je dejal Bregar sedežu in ga je objel okrog vrata. „Midva nisva za politiko, kaj? Stara očaka sva. Toliko let bova kmalu imela kot Matuzalem. Pa recimo, ti si Izak, jaz sem Jakob. Delala bova pa po Noetovo. Trto bova zasadila, kaj? Pa bova vinca naredila in se ga bova napila, da se bova navzdol po bregu zavalila.“

„Mhm! Bova!“

Več ni mogel reči Tone: bil je pijan.

„In vekomaj bova živela. Zato ker sva očaka, veš?“

„Mhm! Bova!“

„Kaj bosta vekomaj živela! Nič ne bosta! Jaz vama povem, da ne, ki nekaj vem. Jaz bom živeti stoindvajset let!“

Vsi so se zasmeli.

„Kaj se smejite, ki niste pogledali pedi daleč v svet in ne veste, kako je ta stvar. Če jaz rečem, da bom živeti stoindvajset let, more že biti nekaj na tem. Iz trte ne izvijem nobene, ki večjemu — če se mi zdi potrebno, da jo malo predrugačim, ali pa še to ne! Da bom pa dosegel toliko starost, mi je ciganka pripovedovala, ne pripovedovala, prorokovala mi je na karte in nji tudi verjamem. Vse ji verjamem. In vidi boste, stoindvajset let star bom umrl.“

V eni sapi je izgovoril in pil.

„Ti reva, boš živeti stoindvajset let!“

„Ciganka te je nafarijala — je rekel smehljaje Smrekar.“

„Ti se boš iz mene norčeval? Kaj meniš, da ciganka laže kakor ti. Za pošten dar mi je tudi pošteno prorokovala.“

Stefecelj je že kričal.

„Seveda; za pošten denar te je tudi pošteno nalagala.“

„Ti, ti!“

Stefecelj je bil ves iz sebe.

„Ti lažnik!“

„Kdo je lažnik? Na!“

In sunil ga je Smrekar pod rebra.

„Kaj!“ je planil Stefecelj, majhen kot je bil na klop in se je togofil: „Jaz ti bom pok —“

Ni končal stavka, zakaj steklenica z vinom se je bila prevrnila.

Smrekar jo je bil hitro popadel in rešil še nekaj vina. Drugo pa je teklo po mizi in na tla.

J. L. v njem veliko nevarnost za učiteljstvo in za šolo. Toda on mora konečno sam priznati, da bo treba preosnove ljudske šole v tem smislu: toda ta preosnova se mora vršiti po učiteljskih društvih in po skušnjah strokovnjakov. Ključem vas učitelja na delo, pečajte se s preosnovo ljudske šole na deželi! Zahtevate lahko celo od nas poslancev, da zaslopamo vaše predloge. Veselilo me bo, če mi podate celi načrt te preosnove. Videli boste, da ga bomo poslanci S. K. Z. vrlo zastopali, če bo le primerno zasnovan po naših razmerah na deželi.

Obsoditi moram vsakega učitelja, ki je proti delitvi deželnega šolskega sveta. Tak učitelj ni naroden; ni naš; on je izgubljen za narodno šolo. Z žalostjo mora človek čitati brezsmiselne trditve in utemeljevanja, kakor so bila v „Slov. Narodu.“ Primerjati šolske stavbe na Kranjskem z našimi na Štajerskem in trobiti v svet, da govorijo stavbe proti delitvi, je abotno in neumno. Ravno tako izdajalsko je pa, se podvreči rajši nemškutarjem v deželi in se odpovedati glavni točki narodnega programa, kakor zdaj pri danih razmerah, ko je gotovim ljudem nasprotna politična stranka na krmilu, pustiti v šolstvu vodstvo tej stranki. Nemški listi s slastjo pišejo o slabih šolskih stavbah na Kranjskem, dasiravno „Narodov“ dopisnik ni pomislil, da s takim napadom ne zadene S. L. S., temveč staro liberalno stranko, ki je do zadnjih dveh let gospodarila v deželi in oskrbovala vse šolstvo. Nadalje pa tudi ni za sluga štajerskega nemškega deželnega šolskega sveta, da imamo lepe učilnice, temveč naših občin, ki so nosile in nosijo za te stavbe velikanska bremena. To utemeljevanje za izjavo proti slovenskemu deželnemu šolskemu svetu je pač prazno in ima svoj izbruh v golem političnem, strankarskem nasprotstvu. Tako oceni „Tagespost“ sama to izdajalsko početje slovenskih liberalcev.

Slovenskemu narodnemu učiteljstvu, ki v pretežni večini ne bode pripustilo, da se njemu na rovaš kujejo narod ponižujoči članki v „Slov. Narodu“, bi svetoval, da se vendar enkrat povspne v idealno višino in resno zagovarja naše šolske zahteve iz narodnega in gospodarskega stališča. Ne zamerite mi, da odločno in odkrito povem svoje mnenje o šolskih zadevah Spodnjega Štajerja. Slovensko učiteljstvo naj nikdar ne pričakuje, da bi pripuščali za učiteljstvo povišanje plač, predno da ne vidim, da se to z vne-mo ne vrže v boj za narodne zahteve našega ljudskega šolstva in ne sodeluje skupno z nami za preosnovo šolskega zakona, kakor je primeren na deželi. To je za mene kot politika in šolnika pri danih razmerah conditio sine qua non. Rajši odložim mandat, kakor da bi žrtvoval le pičico našega narodnega programa, zlasti glede ljudskega šolstva na Spodnjem Štajerskem. Zato tudi prav strogo obsojam take brezsmiselnosti članke, ki so naperjeni proti našim zahtevam v šolskem vprašanju.

Če se vi, gospodje učitelji narodnega mišljenja, ne strinjate s temi izvajanjem v „Slov. Narodu“, ne dopustite, da bi šla v javnosti na vaš račun, ker le škoduje vašemu ugledu. Izjavite se javno v teh vprašanjih, da vemo, da nam ni vpoštovati brezimnikov po liberalnih listih. Le na ta način bode med nami uglajena pot in našli se bomo z enakim programom glede šolskih in narodnih vprašanj in šli skupno v boj, da dosežemo za slovenski Spodnji Štajer že več desetletij zaželjeni cilj.

„Naj hitro eden posrka, kar je na mizi“, reče Bregar, „škoda, da bi stekla pijača na tla!“

Štefecelj se je pripognil in posrkal vino in pozabil na jezo.

Tudi Smrekar je bil pozaolil.

„Ali se ne bosta?“ je vprašal Bregar.

„Ti molči! Oba sta mu ukazala.“

„Jaz?“

„Ti, da!“

„Vama?“

„Nama, da! Pa kar tiho!“

„Jaz ne, nikdar! Vama ne bom tih in ravno še vama ne!“

„Molči in to hitro!“ je kričal Štefecelj.

„Noin, noin! Bregar ima reht. Gut, Bregar, — gut!“ je nemčuril Tone in kimal pijano s svojo težko glavo.

Možje so postajali bolj in bolj srditi, psovke so postajale grše in grše, besede ostreje in prijeli so za stole in kozarce, pomirili so zopet in vneli zopet nov prepir.

Jaz pa sem odšel, le še od daleč sem slišal ropot in šum.

Pozno v noč je bilo, ko so se vračali iz gostilne domov. Ni jih bila ravno velika družba, toda rabili so cel klanec, po svoji širokosti in dolgosti. Šli so, kolikor se je dalo tiho, da ne bi dali povoda raznim jezikom, a vseeno jih je bilo slišati dovolj. Vinjeni so bili vsi in so šli prijateljsko domov. Nič več se niso prepirali in usmiljeno so vlekli enega s sabo: bil je popolnoma pijan.

Zavlekli so ga kot leseno klado na nek hlev; na seno so ga deli in kakor so ga položili, tako je ležal. In nihče ga ni pokrival.

In tedaj sem bil jaz na vasi.

Slonel sem ob plotu in sem jih slišal in tudi videl sem jih ob bledem svitu lune, in ves ta prizor mi je stopil pred oči kot nekaj strašnega, četudi je bil tako navaden, tako vsakdanji.

Zamislil sem se bil in strmel v daljo, kjer so še žarela okna daljne hiše na nasprotnem bregu.

Zadnji čas.

Piše dr. A.

Število slovenske inteligence v primeru z nemško pada, to je gotovo, če tudi Nemci zatrjujejo, da vlada neguje slovenske uradnike, da „redi“ slovenski inteligentni proletarijat, ki zavzema nemška mesta itd. itd.

Treba je samo pogledati različne šematizme. Kdo so industriji na Koroškem, Štajerskem in na Kranjskem? Nemci! Kdo v Primorju? Lah! Kdo dela v tovarnah kot vodja, inženier in kot delovodja? Nemeec in Italijan! Kdo je trgovec? Nemeec in nemškutar, Lah in italijanaš! Kdo zavzema skoraj vsa najvišja uradniška in celo duhovniška in učiteljska mesta, in večino srednjih in nižjih, kdo služi pri železnicah, pri poštah in telegrafih v naših deželah? Nemeec in Nemeec in zopet Nemeec in k večjemu še Lah in poleg njih nemškutarji in italijanaši! Slovenci poleg teh živitarijo ponižno kot delavci, uslužbenici, kot nižji in prezirani uradniki in uradniški — sluge.

„Kriva je že naša usoda!“ tarnajo uradniki in učitelji in podobni inteligentje pri čašici vina.

Ne, če je tudi svetovna usoda in zgodovina šla preko nas in nas je pogazila, krivi smo vendar svoje usode sami.

Pred 60 leti je to bilo kajpada drugače. Slovenski kmet je bil premožen, dokler mu železnica ni izpodcenila njegovih pridelkov in mu ni tako otežkočil svetovni razvoj življenja. Inteligence, študiranih ljudi se je tedaj potrebovalo še malo in to malo število so dajali v naših deželah Slovenci, ki so bili premožnejši nego Nemci v goratih krajih, kajti vino in žito je tedaj bilo več vredno nego živina. Celó še po nemških krajih so služili tedaj večinoma slovenski uradniki.

Sedaj je pa drugače. Nemški kmet živinorejec je na boljšem nego Slovenec, ki obdeluje zemljo. In razven tega skrbi vlada s šolami ne za kmete, ampak samo za mesta in trge. Med tem se je pa slovenska inteligenca najprej po izpostavljenih nemških krajih, zlasti v Gradcu, nazadnje pa celo po večini naših lastnih mest in trgov ponemškutarila, oziroma poitalijanačila; vendar je na Primorskem postalo v zadnjih letih nekaj boljše, vsaj na Gorškem, poslabšalo se je pa in se slabša leto za letom na Koroškem, na Štajerskem in na Kranjskem.

Število nemških podjetij na slovenskih tleh narašča, narašča število nemških uslužbencev, nemških uradnikov, in preč vsem nemških dijakov na umetno, potom različnih nemških „dijaških domov“ vzdržanih srednjih učiliščih v Ptuj, Celju, v Mariboru, v Kočevju in celo v Ljubljani in v Gorici.

25.000 kranjskih Nemcev ima 500 srednješolskih dijakov, 500.000 kranjskih Slovencev bi jih potem takem moralo imeti 10.000, de facto pa ima Kranjska samo kakih 2000 slovenskih srednješolcev, torej ravno petinko potrebnega števila. In še se je našel nek psevdo-učenjak, ki je v „Vedi“ razkladal in prodajal svojo učenost, češ, da na Kranjskem študira preveč Slovencev, da se s tem vzgaja inteligenčni proletarijat itd. itd. Risum teneatis amici!

Članek se je čital, kakor da bi bil v teh svojih zaključjih dobesedno prepisan iz graškega „Tagblatt“

Takrat je nekaj škrenilo na klanec, zaslišal sem stopinje in začuden sem se ozrl.

„Ali ki kaj videl očeta?“

Devetletno dekletce je bilo, ki me je to vprašalo, — slabotnega, trepetajočega telesa in plahih, rosnih oči.

„Tvojega očeta?“

Pogledal sem jo natančneje.

„A, ti si Tonetova Lizika? Glej, kako da te po noči tukaj vidim?“

„Kje je oče?“

Besede so ji silile na jok.

„Ne, nisem ga videl.“ — Laž! mi je zaklicala vest. — „Ah, pač. Da, preje sem ga videl. Šel je domov, ali ga ni doma?“

„Ne! Mama ga čaka in joče.“

„Reci mami: oče pride jutri. Danes ne more priti, veš, Lizika. Šel je k sosedu spat. Jutri pa pride za gotovo!“

„Danes, danes! Mama joče!“

In zajokala je tudi Lizika.

„Čakaj, da ti povem! Domov te spremim in spotoma ti povem vse, zakaj ne more priti oče nocoj domov.“

Težko mi je bilo in nisem vedel, kaj bi otroku govoril. Spremil sem jo do hišnih vrat in skoraj si ni upala v sobo:

„Mama bo jokala, če pridem brez očeta!“

In hočejo, da bi vladali svet, ne, celo da bi še vladali vesoljstvo in prešibki so, da bi vladali sami sebe. In iz njih pohlepnosti in tope modrosti se rodi gorje tisočerihi, ki so poklicani v veselje, poklicani so v življenje in najdejo smrt.

Ne previsoko z voščenimi peroti, da jih solnce ne raztopi . . .

To je zgodba, katero bodo čuteči razumeli, — drugi pa bodo pljuvali za njo, kakor na pohujšanje, ki se je podaja v lepi obliki; oboji pa, pametni in nespametni, bodo dobili vtis od vsega tega, da sami ne bodo vedeli kdaj in kako . . .

ta“, ki je še le pred kratkim prinesel, nekaj člankov o „umetni reji vindske inteligence“ in podlistek „učenjaka“ Khulla o „umetni reji slovenskega jezika.“

Toliko o Kranjski. Na Štajerskem ni nič bolje. 50.000 Nemcev in nemškutarjev, 1400 dijakov; 450.000 Slovencev 700 dijakov, namesto 14.000, torej ravno 20. del; na Koroškem se slovenske številke še smešnejše.

Tu ne pomaga nič narodno tarnanje: narod naš je obubožal, vsi premožnejši, ki lahko dajejo si nove študirat, so se ponemškutarili; tudi nič ne pomaga strankarsko tarnanje starejših naših somišljenikov: „Kaj bom spravjal ljudi študirat, ki postanejo pozneje drugačnega mnenja, ki preidejo v nasprotni tabor!“

To so abotna tarnanja. Pri nas so razmere take, da moramo stremeti za tem, da ustvarimo nadprodukcijo inteligence, da narod potem odda lahko nekaj ljudi v nemškutarski tabor, in naša stranka lahko zgubi nekaj privržencev, ki prestopijo kot odrasli v nasprotni tabor; to je eksistenčno vprašanje za našo stranko in pa eksistenčno vprašanje za naš narod.

Zadnji čas je že. Zadnji čas za našo stranko, zadnji čas za naš narod. Naši ljudje se rekrutirajo iz „neinteligence“, iz kmetov in rokočelcev. Ti pa neradi dajejo ljudi študirat radi slabih gmotnih razmer in radi pomanjkanja ljudi. Stvar naših somišljenikov je, da jih vspehujajo, da poiščejo nadarjene fante in jih spravijo v Celje ali v Maribor v študije in da jim poskrbe za prvo leto malo podpore. Pozneje se nadarjen dijak že sam spravlja naprej. Zadnji čas je že za našo stranko, kajti slabe letine zadnjih let bodo število kmečkih dijakov še bolj skrčile, če ne začnemo te misli šteti in gojiti kot strankinega vprašanja.

Za dosežanje inteligence v mestih, ki je po večini nam nasprotna, pa ostanejo razmere iste, in pa njih otroci, ki imajo več priložnosti za izobrazbo, bodo tudi zanaprej zavzemali vsa boljša mesta in pri tem bodo seveda ostali istih nazorov, kot njih očetje, in bodo lahko pritiskali z uma in žepa mečem na našo stranko.

Kar velja za našo stranko, velja mutatis mutandis tudi za ves naš narod, zlasti na Štajerskem in Koroškem. In ne pozabimo: čigar je inteligenca, tega je prihodnjost. Tudi za naš narod je že zadnji, zadnji čas!

Tarnanje, da nam vlada ne da nobenih šo., in zlasti ne strokovnih, tudi nič ne vredi. Izkoriščajmo te, ki jih imamo! Ker jih je malo, je to nam včasih celo lahko v prid s tem, da lahko centraliziramo svoj naraščaj in ga lažje nadziramo in vodimo.

Pa ne pozabimo: zadnji čas je že za našo stranko, zadnji čas za naš narod!

Zadnji čas je posebno letos, ko že pišemo dan 1. septembra. Dne 16. septembra je sprejem. V 14 dneh se pa vsak nadarjen dečko še lahko pripravi za izpit in v 14 dneh se stariši lahko pregovore; in če predolgo premišljavajo, si kmetje itak zopet primislijo kaj takega. Torej na delo, naši somišljeniki na kmetih.

Kdor se pa v ta namen žrtvuje, žrtvovati se mora docela! Da je treba po cele ure starišem prigovarjati, da je treba fanta na dan po dve uri poučevati, to je samoočebni razumevno. Isti inteligent pa ne sme tudi pozabiti, da mora priti s fantom k vpisovanju, kajti drugače se zgodi, da stariši ali njih namestniki v mestu (dostikrat nemškutarji), oni pa v zadnjem trenutku v mestu pregovorjeni, dečka vpišejo kot Nemca, in tako se to, kar bi imelo biti nam v prid, spreobrne v kvar.

Preskrbeti se mora pa dečkom za prvo leto tudi pošteno stanovanje in hrano in nekaj gmotne podpore, in tudi v tem je treba kmečkim starišem pomagati. Pred vsem je pa dolžnost naše inteligence, naš naraščaj pozneje v počitnicah nadzorovati in ž njim občevati, da ni pozneje toliko praznega tarnanja, da je kdo „prešel v nasprotni tabor.“ Kdor z mladim človekom občuje, ta ga izobrazuje!

Ta narodna in strankarska dolžnost ni bogve kako težka, ker zahteva bolj duševne nego gmotne žrtve.

Torej žrtvuemo se pomnoževanju in izobraževanju naše inteligence in to docela in hitro; kajti zadnji čas je že.

Uvažujmo posebno, da se je na Spodnjem Štajerskem na vseh treh gimnazijah, v Celju, v Mariboru in v Ptuj, vkup vpisalo na novo v prvi razred še le celih 60, beri šestdeset dijakov. To je za nas naravnost uničevalno število, če se ne požurimo in ne gledamo, da se jih boče dne 16. septembra vpisalo v prvi razred dvakrat toliko kot dosedaj.

Torej na delo in prihodnjost mora biti naša!

Politični pregled.

Thun v Ischlu.

Češki namestnik knez Thun je dospel dne 30. avgusta jutraj v Ischl, kjer bo sprejet od našega cesarja.

Menger umrl.

Na Dunaju je umrl v 73. letu starosti Maks Menger, ki je bil dolgo član nemške državnopravne stranke in 36 let član avstrijskega državnega zbora, in sicer do leta 1907. Bil je tudi plodovit pisatelj in politik. Spisal je svoj čas znamenito delo „Avstrijska volilna reforma, in „Češko-nemška sprava.“

Poljski kat. shod v Pžemyslu.

O tem znamenitem shodu smb že v zadnji številki obširno poročali. Danes naj omenimo le tretji dan kongresa, ki je najvažnejši, ker so se pravzaprav še le ta dan vršila prava posvetovanja. Dopoldne so zborovali trije odseki, ki so razpravljali o organizaciji mladih delavcev in obrtnih vajencev. Sklenila se je resolucija, da naj vsa katoliška društva delajo na to, da se osnujejo po celi deželi specialna mladinska društva. Tudi škofi so bili pozvani, da naj izdajo v tem smislu skupen pastirski list.

Na predlog urednika Horovičca se je sklenila resolucija, ki zahteva za mladinske zločince posebna sodišča.

Nato se je v daljših referatih razpravljalo o centralizaciji karitativnih organizacij.

Drugi odsek se je bavil s povzdigo marijanskih društev in tretji je razpravjal o organizaciji poslov, in o varstvu mladih žen in deklet.

Popoldanska posvetovanja so razpravljala o gospodarski organizaciji, izseljeniškem vprašanju, in tudi o ženski organizaciji ter o katoliškem tisku. Po daljši debati se je shod zaključil. Kot zadnji je govoril eksceleca grof Tarnovski.

Nato so zapeli v pžemyslski katedrali „Te Deum“ in vsi škofje so podelili udeležencem svoj blagoslov.

Česko-nemška pravna pogajanja.

Češki agrarci so imeli v Pribramu manifestacijsko zborovanje, na katerem je več govornikov soglasno izjavilo, da je ena izmed kardinalnih točk agrarnega programa: Brez češkega deželnega zbora ni državnega zbora. To je direktiva, ki so jo svoj čas vzeli agrarci s seboj v državni zbor. Če se tega načela od sedaj tudi niso strogo držali, vendar pa lahko zdaj izjavljajo, da bodo v bodoče brezpogojno zahtevali, da se ge opusti ta programna točka. Sprejeli so tudi resolucijo zoper uvoz argentinskega mesa v Avstrijo.

V Opavi se je posvetovala narodno-socialna stranka v Šleziji o reorganizaciji stranke. Sklenili so izjavo, ki izvaja med drugim: Vlada namerava na Češkem zopet uvesti pravna pogajanja. V imenu veliko tisoč šlezjskih Čehov pozivamo v tem kritičnem trenutku češko delegacijo, naj ne sklene miru, marveč zahteva, da se reši istočasno češko-nemški spor v vseh treh deželah češke krone, kakor tudi na Nižje-Avstrijskem. Ne pozabite šlezjskih Čehov in vztrajno zahtevajte enakopravnost Čehov po vseh deželah. Brez sprave v Šleziji je tudi nemogoča sprava na Češkem.

„Narodni Listi“ pravijo, da je to pot knez Thun posebno previden in se vzdržuje vsakih predčasni enunciacij, zlasti pa ne govori niti besede o svojih načrtih, da ne ovirajo komentari njegovih besed morebitnih uspehov njegove akcije. List pravi, da niti ni prav govoriti o spravnem delu, ker obstoji to delo samo v odstranitvi nemške obstrukcije v češkem deželnem zboru ter v omogočenju dela deželnega zbora, kar je v interesu tako Nemcev kakor Čehov.

Česko.

Agrarni list „Venkov“ poroča, da bo sklican češki deželni zbor okoli 20. septembra na zasedanje, da pa bo imel samo eno sejo, v kateri pridejo na vrsto prezidijalna poročila in nekatere nadomestne volitve v nacionalno-politično komisijo. Državni zbor bo baje sklican potem začetkom oktobra.

Ogrska.

V ogrskih političnih krogih vzdržujejo vest, da pride ministrski predsednik Khuen-Hedervary dne 10. ali pa dne 12. septembra k cesarju v avdijenco, da mu predloži predloge glede novih volitev. Ministrski predsednik, ki se je v pondeljek vrnil iz Hedervara, se je v parlamentu napram nekemu časnikarju izjavil, da je mogoče, da pojde v najkrajšem času k cesarju v avdijenco, vendar pa nima še povoda, ki bi ga k temu silil. Iz tega sklepajo, da hoče ministrski predsednik grof Khuen-Hedervary počakati, kaj sklene Kossuthova stranka, ki ima danes konferenco, da sklepa o nadaljnjem postopanju.

Poslanec Vlatky-Schlichter je izstopil iz Kossuthove stranke, ker noče sodelovati pri obstrukciji Justhove stranke.

Maroko.

Nemški minister zunanjih zadev Kiderlen-Wächter je govoril z dopisnikom pariškega „Journala“ in je izrekel mnenje, da se bo sporazumljenje med Nemčijo in Francijo doseglo. To je tudi verjetno, a ne zaradi tega, ker so francoske ponudbe za Nemčijo ugodne, marveč zaradi tega, ker se Nemčija boji vojne. Dejanski položaj je namreč tak, da je Nemčija popolnoma osamljena in da bi v slučaju vojne imela proti sebi ne le Francijo, nego tudi Angleško in Rusijo, Avstrija bi pa ne bila dolžna ji pomagati. Vojna bi bržčas poženila popoln poraz Nemčije in zato se Nemčija le ne upa strne napeti do skrajnosti.

Spomini na srbsko zaroto.

Novakovič, eden glavnih zarotnikov zoper prejšnjega kralja Aleksandra, napoveduje v „Tribuni“, da bo začel objavljati dne 2. oktobra 1911 spomine na zaroto. Nagibi niso politični, podati hoče le objektivno zgodovino dogodkov.

Koreja.

„Agence d'Extreme-Orient“ poroča iz Söula na Koreji:

Proces proti koreanskim zarotnikom je končan. Obtoženci so bili razvrščeni v dve skupini. V eni so bili brat morilca markija Ito z imenom Min Ken in 17 soobtožencev, v drugi pa časnikar Liang Chi Tse in 14 njegovih prijateljev. Glede An Min Kena in tovarišev niso mogli najti nobenega dokaza, da bi bili hoteli umoriti koreanskega podkralja, generala Terauchi. Vendar so „ugotovili“, da so pri bogatih Korejcih nabrali denar, sicer le par tisoč yenov, da bi organizirali upor zoper japonsko gospodstvo. An Min Ken je bil obsojen na dosmrtno prisilno delo, a njegovi soobtoženci na prisilno delo od sedmih do petnajstih let.

Liang Chi Tse so „dokazali“, da je nagovoril več bogatih Korejcev, da se naselijo v Chien Tao na kitajski meji. Kjer naj bi zbirali čete za osvobodjenje domovine. Liang Chi Tse in štirje njegovi prijatelji so bili obsojeni na dvamajstletno ječo, deset drugih obtožencev na ječo od šestih mesecev do enega leta. Japonska vlada in justica kaže, da ne zaostaja prav nič za ruskim barbarstvom.

Perzija.

Perzijsko ministrstvo je — kakor poroča „Vossische Zeitung“ — podalo svojo demisijo, katere pa regent ni sprejel.

„Lokalanzeiger“ poroča iz Teherana, da je položaj v Teheranu še vedno miren. Princ Salar ed Dauleh je iz Kermašaha brzojavno naznanil parlamentu svoj prihod v Teheran in obljubil parlamentu svoje varstvo. Nadaljna poročila pravijo, da koraka Salar ed Dauleh z 18.000 jezdeci in desetimi topovi proti Hamadanu. Govori še, da bo iz Hamadana šel potem po treh potih proti Teheranu. Predstraže so že odšle iz Hamadana. Samad kan je baje zasedel okolico Tebrisa. V Reštu pričakujejo drinod princa Šua es Sultaneha. Čete bivšega šaha stojijo pri Savarkuhu. Kje je Mohamed Ali, tega se ne ve. Dočim poročajo angleški korespondenti, ki so v najožjem stiku s perzijsko vlado, o zmagah vladnih čet, poročajo ruski korespondenti ravno nasprotno. Perzijska vlada skriva resnico. Najbrže še ni bilo odločilnih bitk. Splošno se množi število pristašev bivšega šaha. Kakšen bo konec, se danes pač ne more še natančneje označiti, ker Perzija nima pravzaprav discipliniranega vojaštva. Na obeh straneh se bojujejo le nomadi, ki poskušajo svojo srečo in ki so zelo nezanesljivi.

Hmeljarji, pozor!

Letaki S. K. Z. pod tem naslovom, ki so se poznanim žalskem shodu razširili med savinjske hmeljarje, so zelo razburili mešetarje, in čudno tudi liberalce, in kar je najbolj čudno, tudi sedanjega voditelja okr. glavarstva, dr. Brescharja. Mi smo govorili v letaku o napolnini, ki se je obljubila dati. Tega tudi mešetarjem prijazen letak Hmeljarskega društva ne more utajiti, ki pravi, da so kupci obljubili dati „k celi kupnini napolnine po svojem lastnem prevdanku“. Zatrjevalo se je pred in po shodu našim zaupnikom, da bo ta napolnina znašala deloma po 1'50 K za kg.

Letak S. K. Z. je govoril torej o napolnini, koga beseda že sama označuje, da je pridatek prostovoljen in neobvezen. Govori se o njem tudi, da bo napolnina znašala deloma 1'50 K, kar tudi popolnoma odgovarja dejstvom, in v besedici „deloma“ zopet leži izraženo, da pridatek ni fiksna svota.

Toda besedilo celega letaka, kjer se mešetarje poziva, da imajo usmiljenje z obupnim stanjem savinjskega hmeljarja in kjer na drugi strani prosimo hmeljarje, naj nam naznanijo vse trdosrčne mešetarje, je razburilo vse mešetarje, prekupece in firme, ki niso vedeli drugega, nego da so šli prosit sedanjega voditelja celjskega glavarstva in odbornike Hmeljarskega društva, naj pomagajo.

Hmeljarsko društvo je že dne 23. avgusta izdalo letak, ki bi naj pomiril hmeljarje. Ničesar pa ni v letaku, kar bi naj vplivalo na mešetarje in prekupece. Sploh gotovi hmeljski prijatelji sedaj svarijo samo kmete in pomirjajo, za mešetarje in prekupece pa nimajo nobene ostre besede.

Tudi okrajno glavarstvo ni hotelo zaostati, da bi se slovenskim in židovskim mešetarjem olajšalo stališče. Čeprav se v letakih niti z besedico ne omenja glavarstvo in čeprav se nihče nanj ne sklicuje, vendar se je čutilo poklicano, izdati okrožnico na županstva, kjer razlaga, da napolnine, ki so v letaku S. K. Z. omenjene, niso obvezne. Tega letak tudi ni trdil, toda s tem se je doseglo, da je dr. Breschar strankarsko posegel v celo akcijo, in sicer v prilog mešetarjem, prekupecem in firmam.

Vse se je torej v tem boju zavezalo proti hmeljarjem, edino Slov. kmečka zveza in njeni poslanci vstrajajo na strani kmeta-hmeljarja do zadnjega. Še eno hočemo storiti za hmeljarje. Proglasiti hočemo imena vseh tistih mešetarjev in prekupecev, ki niso hoteli vsaj 1'50 K dati napolnine, da bodo hmeljarji poznali svoje prijatelje. Zato prosimo:

Javite nam vse mešetarje, prekupece in firme, ki nočejo dati pošteno napolnine!

Zahtevajte v gostilnah katoliško-narodne liste Straža in Slov. Gosp.

Postava za oskrbo malih stanovanj.

Postava za oskrbo malih stanovanj da vsako leto iz tozadavnega oskrbovalnega fonda znatne podpore, ki jih pa dobijo le take hiše, ki so v tehničnem, sanitarnem in нравstveno-policijskem oziru dovršene. Ker pa so vzbudili ti pojmi napačno razumevanje in si je vsak mislil svojo stavbo v omejenih ozirih popolno, je ministrstvo za javna dela izdalo sledeče določbe, katerim morajo v bodoče slediti vse stavbene zadruge in družbe, ki reflektirajo na podporo imenovanega fonda.

A.) Ako naj te hiše uživajo ugodnosti zakona z dne 8. julija 1902, drž. zak. št. 144 (Ugodnosti za poslopja z zdravimi in cenimi delavskimi stanovanji), tedaj veljajo določbe tega zakona in določbe izvršitve z dne 7. januarja 1903, drž. zak. št. 6.

B.) Ako se pa ne želijo ugodnosti, tedaj se naj upoštevajo, ne oziraje se na stavbni zakon katerekoli dežele, sledeči predpisi:

1. Stavbišča ne smejo biti v bližini voda, kakor tudi ne v bližini kakega močvirja.

2. Zid temelja in kleti naj bo stavljen tako, da se razširjanje talne mokrote temeljito omeji. Sobna tla hiš brez kleti morajo biti, ako je stanovanje pritično, najmanj 0'5 metra nad bližnjim terenom.

3. Stene in stropi bivališč morajo biti povsem izdelani. Pri lesenih stavbah zadostuje tudi, če je dobro z lesom zadelano.

4. Vsi prostori bivališča morajo imeti okna, ki se dajo popolnoma odpreti in so obrnjena neposredno v prosti zrak. Okno enega bivališča ne sme biti manjše, kakor k večjemu ena dvajsetina sobnih tal.

5. V svrhu kurjave stanovišč in spalnic se morajo vzidati povsod priprave za centralno kurjavo ali za peči. Ne sme pa biti v hišah nikakršnih zaklopnic pri pečnih ceveh ali zatvornic pri dimnikih.

6. Straniščna okna naj vodijo direktno na prosto (ali na svetla, obširna dvorišča) in naj bodo primerno velika, da se lahko zrači. Nikakor ne smejo imeti stranišča neposredno dohoda iz spalnic, stanovanj ali celo iz kuhinjskih prostorov. Dno in stene straniščnih jam ne smejo prepuščati vode. Jame morajo biti najmanj 0'5 metra oddaljene od stanovanj in zrakotեսno zatvorene. Od časa do časa naj se jame izpraznujejo, kakor tudi smetišnice, za katere veljajo iste odredbe, kakor za gnojnice.

7. Za hitro odvajanje deževnice naj bo vsestransko, krajevnim razmeram odgovarjajoče preskrbljeno.

8. Zadostna množina dobre pitne vode mora biti vedno pri hiši. V vodnjak pritekajoča deževnica mora skozi peščeno precejevalnico.

9. Podstrešna stanovanja morajo imeti najprej vsaj nad polovico sobnih tal v višini 2'7 m prostega zraka in svetlobe. Protij vnanjim vplivom temperature se naj izdatno zavarujejo.

10. Statut državnega fonda za oskrbo cenih stanovanj (drž. zak. št. 113, z dne 14. junija 1911) določuje v členu 8 določeno število stanovalcev za posamezne hiše. Glasom tega higijenično jako važnega določila mora priti v spalnicah in stanovanjih na vsakega človeka najmanj 10 kubičnih metrov zračnega prostora.

11. V hišah za samske (spalnih in ložirnih), naj bodo za snaženje obleke, obuvala določeni posebni prostori. Nadalje naj bo dovolj stranišč — najmanj eno za 20 oseb.

12. Ako dobijo v takih hišah stanovalci hrano, morajo biti v to svrhu v hiši jako zračne jedilnice in drugi prostori.

13. Važna potreba so naprave za umivanje in pranje.

14. Spalne in ložirne hiše, ki služijo sprejemalju oseb obeli spolov, morajo imeti ločene spalnične prostore.

15. Tovarne in delavnice se nikakor ne smejo rabiti za stanovanja ali kot spalnice.

Raznoterosti.

S škofijske sinode. (Nadaljevanje.) V sredo zjutraj ob 7. uri je bilo sveto opravilo za vse rajne škofo in duhovnike Lavantinske, za tem pa druga javna seja. V tej so bili slovesno razglašeni odloki solnograškega provincijalnega zbora iz leta 1906, in člani škofijskega duhovnega sodišča so bili zapriseženi. Ko so se sestavili še razni odbori, n. pr. za pregledovanje knjig in tiskovin, za nadzorovanje cerkvene glasbe, so bile med drugim prebrane določbe o gojitvi zmernosti in o cerkveni bratovščini sv. Cirila in Metoda, ki so vzbudile med zborovalci prav živahen razgovor, trajajoč do 11. ure dopoldne. — V popoldanski kongregaciji (od 4. do 7/7. ure) je bilo drugo premišljevanje o stanovskih dolžnostih duhovnikovih, na kar so bili zapriseženi udje predpoldne sestavljenih odborov, in se je razpravljalo o prevažni skrbi za srednješolsko mladino. — V četrtek zjutraj so se po sv. maši posvetovanja nadaljevala in je bil za tretjim premišljevanjem (o najiminentnejših opravilih katoliškega duhovnika) govor zlasti o vodstvu Marijinih družb, o škofijski pesmarici, o ureditvi stole in o krščanski organizaciji. Popoldne se je duhovščina po svojih zastopnikih zahvalila prevzvišenemu nadpastirju za prejete nauke in za pogostitev ves čas sinode, na kar so se obdelovala vprašanja, kako zabraniti obžalovanje vredno, vedno rastoče izseljevanje našega ljudstva v tuje dežele, in kako skrbeti za starinske umetniške spomenike. —

Ostalo sinodalno tvarino so predelali štirje odseki, ki so zborovali v prostem času. Danes predpoldne je bila sinoda po slovesni pontifikalni maši in po sklepem nagovoru prevzvišenega nadpastirja o sadovih sinode in o koristi izvrševanja njenih določb zaključena s posvetitvijo duhovščine najsv. Srcema Božjega Zveličarja in njegove Matere Marije, z zahvalno pesmijo in z zakramentalnim blagoslovom. Močno ganjeni so duhovniki ponovili obljubo spoštovanja, ljubezni in pokorščine do svojega neumorno za čast božjo in zveličanje duš delujočega nadpastirja ter jim kot vidno znamenje in v spomin te obljube izročili krasno izdelano vdanostno adresno, podpisano v imenu vse duhovščine od stolnega kapitelja in od gg. dekanov! Bog daj, da bi obrodila sinoda mnogo dobrega sadu za Lavantinsko škofijo!

Na primiciji g. Pauliča je darovalo vrlo šentpetersko ljudstvo za Dijaško kuhinjo 53 K. 58 vin. in za Slov. Stražo 41 K. 10 vin. Se enkrat vam hvala!

Duhovniške vesti. Gospod Karl Gemeiner, župnik v Sirjah, stopi v pokoj. Župnija Sirje je razpisana do 6. oktobra.

Iz fin. službe. Prestavljeni so: finančni tajnik dr. Karol Dobrave, iz Maribora v Gradec, finančni koncipist O. Fischereder, davčni referent okrajnega glavarstva v Konjicah, v Brežice kot davčni referent; davčni oficial Ladislav Jerše iz ptujske davkarije k davčnemu referatu okrajnega glavarstva v Ptuj; davčni oficial Franc Ribič iz davčnega referata Ptuj k davčnemu referatu v Judenburg; finančna stražna komisarja II. razreda A. Pfeiffer iz Lipnice v Gradec in J. Pogorevc od oddelka finančne straže v Celju k kontrolnemu vodstvu okrajne finančne straže istotam.

General Alojzij iz Celja je mnenja, da bi bilo najboljše, ako odloži mandat. Se lepše pa bi bilo, ako bi bil sedaj deželni zbor razpuščen. Potem se lahko navede sto nedolžnih vzrokov, zakaj se več ne kandidira. In tako je zagledal beli dan v „Narodu“ od srede dne 30. avgusta 1911 članek, v katerem „odlični spodnještajerski politik“ trdi, da bo štajerski deželni zbor kmalu razpuščen. Šekspir bi zaklical: Dein Wunsch war des Gedankens Vater. Lojzek!

Kunštni liberalci. Neka kunštna liberalna butica, ki je bila gotovo tudi pri znani oslovski pojedini, je iztuhtala v „Narodu“, da bi naj naši poslanci dali svoje dijete po liberalnih mešetarjih oškodovanim hmelnjarjem. Le počasi, liberalna „duhovitost“! Dajmo nekoliko preračunati, ker: „Es kommt Zeit, — es kommt Rat.“ Dijete vseh naših poslancev bi znašale čez polletne mesece par tisoč kron, liberalni mešetarji so pa oškodovali savinjskega hmelnjarja za poldrugi milijon kron. Tistih par tisočakov bi tedaj ne bilo niti za obliž. Sicer je pa tudi preneumno, da bi naši poslanci plačevali odškodnino, kjer so liberalci cigani. Naj le sami dajo lepe napitnine, saj jim njihov „kšeft“ nese nad 1 milijon.

Popravite krivico! Iz Dunaja se poroča, da se bodo izvršile pri raznih poštah in direktorijah v alpskih deželah velike spremembe. V administrativni službi v Gradcu in Lincu se vpeljejo bistvene preosnove. Celovec dobi lastno pošto direkcijsko, s katero bo združeno Solnograško, ki se odklopi od Linca. Zgornja Avstrija bo tvorila od sedaj naprej sama ravnateljski okraj, ravno tako Štajersko. Združeni bosta samo še Koroška in Solnograško. Da bi se oziralo pri ureditvi poštah tudi na naše narodnostne zahteve, ter bi se v tem oziru pravično postopalo, tega ne moremo pričakovati, saj smo vendar v Avstriji! Naša stara želja je, naj bi se za vse slovenske dežele ustanovilo v Ljubljani lastno ravnateljstvo, mero-dajni faktorji ne vidijo seveda nujnejšega pravila, kakor da naš in naše želje prezirajo. Dajte se vendar spametovati in popravite krivico, ki jo nam delate!

Poslužujmo se! Velevažna jezikovna razsodba upravnega sodišča. Stanislav Müller je vložil na mestni magistrat v Opavi prošnjo v češkem jeziku za sprejem v občinsko zvezo. Magistrat je to prošnjo zavrnil s pripombo, da je poslovni jezik občine nemški in da se v drugem jeziku pisane vloge rešujejo samo, ako jim je priložen nemški prevod. Müller se je proti tej odločbi pritožil na upravno sodišče, ki je izdalo sedaj to-le razsodbo: „Avtonomne oblasti ne smejo zavrnil vlog, ako so pisane v deželnem jeziku, ki ga v dotičnem uradnem okoliščini govori, četudi samo neznan manjšina. Določitev uradnega in poslovnega jezika avtonomne oblasti je na sebi obvezna za korporacijo samo in za njene organe, nikdar pa ne za jezikovno rabo tretjih, od nje neodvisnih oseb ali korporacij.“ V smislu te razsodbe je bil mestni magistrat v Opavi zakonito obvezan rešiti češko prošnjo v roku, določenem v par. 6 novele k domovinskemu zakonu, in je odločitev v tej stvari prešla, ker je magistrat rešitev odklonil, na predpostavljeno politično oblast. — To važno razsodbo beležimo in opozarjamo naše ljudi, naj se je vedno in povsod poslužujejo. Po naših mestih in trgih ter povsod, kjer imajo narodni nasprotniki oblast v rokah, delajmo na občino samo slovenske vloge.

Koga ste volili? Pri zadnjih deželnozbornih volitvah so vsi sodni uradniki stali v liberalnem taboru in s posebno vnemo delali za celjskega generala Alojzija. Zato se nam čudno zdi, da ob vsaki priliki, kadar je treba kaj doseči, po časnikih apelirajo na naše poslance, ne pa na svojega Alojzija. Tako

tudi sedaj roti neki liberalni sodnik v „Narodu“ naše poslance, naj se za božjo voljo potegnejo, ako bo mesto okrajnega sodnika v Celju razpisano, ker baje pride gospod Oton Vidic za svetnika v Novo Mesto. Samo nekaj bi radi rekli, kar pogosto slišimo iz ust naših poslancev. Isti sodnouradni mazač, ki sedaj napada naše poslance, naj bo vsaj toliko vnet za to stvar, da bo naše poslance pravočasno o kompetentih informiral.

Hmeljski mešetarji, posebno žalski liberalci, v zvezi s hmeljskimi židi se pošteno trudijo, da bi iz ubogih, po prisiljenih preprodajah oškodovanih savinjskih hmelnjarjev čim več iztisnili; iščejo celo nepoštenega dobička pri tehtanju, prevržejo pismeno sklenjene pogodbe, vežejo hmelnjarje že za drugo leto, jim utrgavajo pri dogovorjeni ceni itd. Posrečilo se je zasačiti par takih nepoštenjakov, zoper katere so se po poslancau gospodu dr. Benkoviču ukrenili najstrožji koraki. Hmeljarjem priporočamo dvojno pozornost pred sladkimi besedami mešetarjev, kajti te sladke besede so samo pretveza, da si pridobijo zaupanje producenta, kateremu potem skušajo potegniti kožo čez ušesa.

Darila za muzej. Vid Bermež v Rogoznici dve sliki na steklo, staro pesmarico (rokopis); A. Kurzman star srebrn denar vojvodine Šlezije in Volenije iz l. 1664; dr. J. Žižek, zdravnik v Ormožu, 10 starih srebrnih in bakrenih denarjev; Elizab. Kočijaš star molitvenik v rokopisu iz l. 1743; Pankr. Gregore slov. knjižico Limbar med ternam iz l. 1768, Kranjska Zibelica 1843 in 3 stare novce; I. Pušmek v Venčesu starinsko kresalo; Vid Janžekovič staro sliko in več tiskovin; dekan Tomažič 1 srebrn saksonski denar iz l. 1539 in 1 benečanski doža Fr. Erizzo; I. Hlastec 5 okamenin, star prstan; akad. slikar P. Markovič starinsko sliko; gimn. Merčič staro listino; I. Weixl staro svetinjo; I. Schneider, naključitelj v Oganjevcih, čapljo; I. Mravljak 6 starih novcev.

Za „Slovensko Stražo“ so duhovniki udeleženi škofijske sinode, stanujoči v dijaškem semenišču, darovali 160 K. Lepa hvala!

Našim mladeničem!

Ponovno vabimo naše somišljenike organizacije na občni zbor Zveze slovenskih mladeničev dne 10. septembra 1911 v Petrovčah. Vsaka zveza, vsako društvo naj pošlje vsaj enega ali dva zastopnika na zborovanje. Zlasti vabimo kraje, ki imajo namen, ali pa vsaj upanje, da si v bližnji bodočnosti ustanove svojega Orla. To so naša mesta, trgi in industrijski kraji. Pa tudi popolnoma kmečki kraji, ki so narodno ali pa politično ogroženi, bi morali misliti na ustanovitev Orla. Baš Orlova organizacija nam boče vzgojila junake, pravé Spartance, za boj proti nemškutarstvu in liberalizmu, nam bo vzgojila vzorne može, značajne, verne, kakoršnih tako zelo potrebujemo v času, ko hočejo naši narodni nasprotniki s šnopsom in denarjem, liberalci s surovostjo in brezverstvom okužiti našo moško mladino.

Zato v Petrovče na mladinski tabor, da se navdušimo za Orla, da damo v ustanovitvi Štajerske Zveze Orlov podlago za krepek razvoj Orla na Štajerskem.

Na svidenje in na zdar!

Štajersko.

Mariborske novice.

Pridobinski davek. Nadomestne volitve za izstopivše člane in namestnike pridobinske komisije davčne družbe III. in IV. razreda priredbenega okr. mariborska okolica, se bodo vršile po volilnih možeh izvoljenih dne 12., oziroma 11. septembra 1911 takole: A. Za davčno družbo III. razreda dne 28. sept. 1911, od 8. do 12. ure dopoldan in od 2. do 5. ure popoldne pri davčnem referatu c. kr. okrajnega glavarstva mariborskega, Kolodvorska ulica št. 3, II. nadstropje. Voliti je 1 člana in 1 namestnika s poslovno dobo do konca 1915, 1 člana in 1 namestnika s poslovno dobo do konca 1913. — B. Za davčno družbo IV. razreda dne 27. septembra 1911, od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne, pri davčnem referatu c. kr. okrajnega glavarstva mariborskega, Kolodvorska ulica št. 3, II. nadstropje. Voliti je 2 člana in 2 namestnika s poslovno dobo do konca 1915. V zmislu par. 20 osebno-dohodninskega zakona voliti se morejo le oni pridobinski zavezanec (udje dotične davčne družbe) moškega spola, ki so dopolnili 24. leto starosti in uživajo vse državljanske in politične pravice.

Maribor. Katoliško slovensko izobraževalno društvo v Studencih pri Mariboru se zelo živahno giblje. Komaj je priredilo veselico v Lembahu, že je napovedalo drugo, ki se bo vršila dne 3. septembra v Studencih v vrtnih prostorih gospoda Sauperla. Če hočemo, da bo naše delavstvo narodno zavedno in da se ne bo potopilo v nemškem morju, je dolžnost mariborskih Slovencev, da to veselico mnogoštevilno obiščejo.

„Marburgerca“ naznanja, da je pisarna fatin-nega „Stadtheatra“ v Kasinu od 1. septembra naprej odprta. Bomo videli, kaj bodo letos počenjali Nemci v svojem „vzornem“ gledišču.

Südmarka izkazuje svoj čisti dobiček, ki ga je imela letos pri prodajanju svojih srečk. Izmed 300 tisoč srečk je prodala potom kričeče judovske reklame le 147.757 srečk, torej niti polovice! Vendar pa ostane še kljub temu, da znašajo glavni dobitki 35.200 kron, še čistega dobička do 35.900 kron. Slovenci, zbirajte za svoje narodno-obrambno društvo „Slovensko Stražo.“ Vsak dar je trpečim obmejnim bratom dobrodošel!

Celjske novice.

Volitev v pridobinsko komisijo. Razpisane so volitve v pridobinsko komisijo 3. in 4. razreda okraja Celje-dežela. Dosedaj smo se Slovenci teh volitev vedno udeležili in so bili tudi vedno izvoljeni slovenski kandidati. Vsekakor je potrebno, da se tudi letos udeležimo volitev in odpošljemo v navedeno davčno komisijo svoje zaupanja. Volitve v to komisijo so indirektno. Najprej se bodo torej volili v podomeznih okrajih volilni možje. Volitev volilnih mož 3. pridobinskega razreda se vrši dne 13. septembra t. l., od 9. do 12. ure predpoldne in od 2. do 5. ure popoldne, za 4. pridobinski razred pa dne 14. septembra 1911 ob istih urah. Za 3. razred volijo okraji Celje 3 volilne može, Vranksko 1 volilnega moža, Smarje 1 volilnega moža, Gornjigrad 1 volilnega moža, Laško 2 volilna moža, za 4. razred Celje 44 volilnih mož, Vranksko 15 volilnih mož, Smarje 12 volilnih mož, Gornjigrad 27 volilnih mož, Laško 26 volilnih mož. Imena volilnih upravičencev za volitev volilnih mož so razgrnjena pri davčnih uradih navedenih okrajev. Vsak volilni upravičenec je že prejel obvestilo o tem, v kateri pridobinski razred je uvrščen, ob enem tudi legitimacijo in glasovnico. Vsakdo naj te listine dobro shrani. Voliti je letos v 3. pridobinskem razredu dva člana namesto Ferdinanda Golgranca, zidarskega mojstra v Gaberjih pri Celju in Alojzija Juvančiča, gostilničarja v Zidanem Mostu, katerih doba se letos neha, in dva namestnika, namesto dosedanjih Alojzija Krajncarja, c. kr. notarja v Šmarju, in Maksa Turnšeka, gostilničarja v Žlaborju, okraj Gornjigrad. V 4. razredu je voliti dva člana, namesto dosedanjega Franca Cukala, gostilničarja v Gomilskem, okraj Vranksko, in Alojzija Sribarja, gostilničarja v Dobertešji vasi, okraj Celje, ter dva namestnika namesto dosedanjih Ivana Cesarja, podobarja v Mozirju, in Nikolaja Pinteriča, krojača v Trbovljah, konečno še enega namestnika namesto umrlega Valentina Južne, gostilničarja v St. Juriju ob Taboru. Imena kandidatov se bodo določila sporazumno z vsemi prizadetimi okraji in se bodo objavila pravočasno. Prejšnje osebe se lahko znovič volijo. Legitimacija in glasovnice naj se pošljejo gospodu dr. Ivanu Benkoviču, poslancu in odvetniku v Celju, ali na politično društvo „Naprej“ v Celju, kamor se je tudi obrniti, ako želi kdo daljnih pojasnil.

Celje. Letak S. K. Z. je govoril o napitnini hmelnjarjev. Ta beseda že sama znači, da je ono, kar se da kot napitnina, neobvezno in prostovoljno. Zato je bilo več kot čudno, da je proti temu letaku S. K. Z. izdal dr. Breschar okrožnico, kjer razlaga isto, kar je bral iz našega letaka vsakdo, ki razume slovenski. To prostovoljno poseganje glavarstva v cel boj na korist mešetarjev in vsaj navidezno proti akciji S. K. Z., bi si dr. Breschar lahko prihranil, ker si s tem ni pridobil pri ljudstvu nobenih novih simpatij. Liberalci so bili očitno v velikem šmiru, in tudi dr. Breschar se jih je z enim papirjem usmilil. Da je tudi Hmeljarsko društvo zopet pomirjevalno nastopilo, se nismo čudili, kajti ono nastopi vedno, kadar se boji, da bi znali hmelnjarji na mešetarje postati hudi. Saj se bo neki v bodoče imenovalo Hmeljarsko pomirjevalno društvo za mešetarje.

Roparski napad. V noči dne 27. avgusta je šel posestnikov sin M. Dolganoč iz Celja proti Dramljam. Na potu so ga napadli trije zlikovci, mu vzeli denarnico s par kronami in uro z verižico. Mladenič je bil tako zdelan, da se je komaj spravil domov, koder se je nezavesten zgrudil.

Trboveljske novice.

Soc. dem. odsevi. Tukajšnji vodja soc. demokratov, Ign. Sitfar, je postal vodja konsumnega društva za Trbovlje in Hraštniki. Naveličal se je, biti podložnik delavstva, ker sprevidi, da trboveljski rudarji nimajo deske na čelu, da bi plačevali tako visoke društvene prispevke. V nedeljo, dne 27. t. m. so inštalirali novega delavskega voditelja Tokana. Imeli so velike ceremonije. Propadli državnozborni kandidat Čobal iz Zagorja je držal nagovor, naj bi bil srečen pri svojem poklicu in naj bi imele njegove besede vedno dober uspeh. Sedaj imajo tukajšnji sociji za vzdrževati dva „voditelja“. Res, tudi davki za naše rudarje.

Od Sokolov. V nedeljo, dne 17. t. m. so imeli tudi naši Sokoli in Sokolice javno telovadbo. Ako je strokovnjak natančno opazoval, je bila telovadba jako klaverna. 27 Sokolov je imelo nekoliko prostih vaj. Neki fant je poskusil telovaditi tudi na drog, pa sreča mu je bila nemila in se je prekubencil iz droga. To je bilo najboljšje, kar se je sploh videlo. Zvečer je bila veselica v gostilni g. Forsteja. Opazili smo pri tem, da znajo Sokoli med seboj tudi nemško govoriti. Na zdar!

Legar razsaja v naši občini čim dalje huje. Nekaj bolnikov je tudi že pomrlo. Ako vročina ne bo kmalu ponehala, se je bati kaj groznega.

Mladeniči, dne 10. sept. v Petrovčeh!

Ljutomerske novice.

Ljutomer. Ob priliki zadnje šolarske predstave Franc Jožefove šole v Ljutomeru so darovali visokorodni g. Fran Bouvard, c. kr. okrajni glavar, 10 K; preč. g. Martin Jurkovič, dekan, 5 K; g. A. Rajh, c. kr. ravnatelj finančnega urada v Gradcu, 10 K; g. dr. Fr. Rosina, odvetnik v Mariboru, 10 K; gđc. Mimi Wessner, učiteljica in nadzorovalna dama v Ljubljani, 5 K. Podporno društvo Franc Jožefove šole izreka vsem tem blagim dobrotnikom najiskrenejšo zahvalo. Bog plačaj! — Fr. Zacherl, t. č. preds.; Nina Ivančič, t. č. blag.

Drugi kraji.

Studenci pri Mariboru. Tukajšnje katoliško slovensko izobraževalno društvo vabi tem potom vse svoje prijatelje iz mesta in dežele na svojo vrtno veselico, ki jo priredi v nedeljo dne 3. t. m. v vrtu gospoda Sauperla v Studencih pri Mariboru. Veselici prostor se nahaja ob glavni cesti, ki vodi v Pekre in Limbuš. Za izvrstno zabavo je vsestransko preskrbljeno. Na vspeh je poleg mnogo drugega tudi gledališka igra, godba, šaljivi ribji lov, licitacija gosi in petelina in drugo. Pridite mnogoštevilno! Vstopnina znaša 20 vinarjev za osebo. Začetek veselice ob 1/3. uri popoldne. V slučaju neugodnega vremena se vrši veselica prihodnjo nedeljo. — Odbor.

m Sv. Trojica v Slov. gor. Naša nemškutarija postaja od dne do dne bolj drzna. Dne 20. avgusta se je priredil za 1 — reci enega — vojaškega novince iz trga rekrutni venček. Bodi ji, ne zamerimo ji tega; imeti mora tudi svoje veselje. Ampak drugo je, kar ji moramo zameriti. Z venčkom je bila spojena cesarska slavnost! Nemškutarji, po večini „malikovci“, pa cesarska slavnost! Pokazali so tudi svojo vsenemško zvestobo v Avstriji v pravi luči: izobesili so celo kopico frankfurtaric. V Slovenskih goricah frankfurtarice! Toda to ni dovolj! Slišijo se glasovi, da se nam obeta šulferajnska šola. Ne zadostuje še šentlenarška pomnevalnica, še tu je je treba! Slovensko ljudstvo trojiške župnije, ne klanjaj se par nemškutarjem iz trga! Začni akcijo, le iz ljudstva spočeta akcija more doseči med ljudstvom uspehe. Podpore boš našlo dovolj in radovalne pri svojem duhovništvu in pri ostali narodni trški inteligenci. Pokaži, da smo Slovenci še gospodje v Slovenskih goricah in ne par izdajalskih nemčurjev, odvisnih od slovenskih grošev! Na delo!

Sv. Bolfenk na Kogu. Eksemplar plojaša. Ko je dne 18. junija t. l. viničar Martin Pevce vli v vase precejšnjo merico alkohola, je postal tako „duhovit“, da je motil procesijo sv. Rešnjega Telesa z raznimi medklaci, kakor: Živio Ploj, vrag vzemi Brenčiča! Sodišče mu je radi motenja dalo „priznanje“ v obliki 10. dni zapora. To je namreč pristaš stranke, ki je bila za časa volitev tako vneta za vero, kakor da bi hotela živa v nebesa.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Nedeljska prireditve se je krasno obnesla. Po večernicah se je zbralo v veseličnem prostoru obilno občinstvo. Naš domači pevski zbor nam je zapel s svojo znano dovršenostjo več krasnih pesmi. Igra „Domen“, ki je bila vprizorjena, je vsem ugajala. Diletantje zaslužijo vso pohvalo. A stalo jih je gotovo veliko truda, da so igro naštudirali. Po igri se je razvila živahna zabava v prostori Trstenjakove gostilne. Vladovalo je prav prijetno razpoloženje. Imeli smo srečolov, tamburaši so pridno udarjali in peveci so bili neutrudljivi. Kot govornik je nastopil urednik Kemperlel ki je pozival k narodni samozavesti in vzbujal voljo do narodnega obstoja. Pobiralo se je tudi za „Slovensko Stražo“ in gotovo ne brez haska. Hvaležni prirediteljem za prijetne urice smo se razšli, kličeč si: na svidenje!

Sv. Križ na Murskem polju. O liberalni veselici zadnje nedelje pri nas je nekdo v ljubljanskem dnevniku spisal poročilo, ki se odlikuje ne po vsebini, ampak po plitvi dolgovernosti. Najbolj se seveda zaganja v gospoda župnika in gospoda nadučitelja in jih kratkomašno proglašuje za nemškutarja. Pri veselicih je lahko biti naroden, toda zadnja „Straža“ je dokazala, da glede dejanj velja pravilo: kdor liberalce, ta narodni izdajalec. Ali naj začnemo v Ljutomeru z dokazovanjem?

Dobrna. Dne 8. septembra popoldne po večernicah se vrši v gostilni g. Korena v Dobrni velik političen shod. Govori dr. Korošec. Pridite mnogoštevilno!

Zalec. Še vedno širijo liberalni mešetariji vest, da je tudi naš župnik hmelj naprej prodal in dal s tem slab vzgled. To je laž. On ni ničesar naprej prodal, čeravno je bilo pri njem vedno mešetarjev kot muh. Pa ni šlo!

Petrovče. Zelo zanimivo je, da sedaj ni mogoče izvedeti, kdo je v odboru Hmeljarskega društva. Gre se namreč za to, kdo da je svaril pred predprijadjo. Mnogi sumijo, da se tudi nekateri znani mešetariji nahajajo v odboru, ki so kljub lastnim svarilom hmelj naprej kupovali. Na vsak način, in to je treba pibiti, so žalski odborniki z naprejkupovalci v najožjem prijateljskem stiku, in bi lahko zaprečili nakupovanje hmelja vnaprej, ako bi hoteli. Toda tega niso storili, pač pa dajo sedaj tiskati in širiti letake, v katerih se sklicujejo na svoje ponižno in tiho svarilo. O je, ta svarila, katerim se žalcani sami muzajo.

Gotovlje. Najboljše bo po našem mnenju, da si zapomnimo vse mešetarije in prekupe, ki niso hoteli nič primakniti ali pa le sramotno malo. Naznanimo jih „Straži“ in ta jih bo že dalje. Da pa se ne bi nikomur zgodila krivica, morate popraviti svoje pravo

poročilo o imenih mešetarjev, ki vam gotovo ni došlo iz Gotovelj, kajti naš Cesar in Malgaj nista v naprej kupovala ali sploh mešetarila. Sicer pa je dobro, da se imenujejo mešetariji javno, da jih ljudstvo spozna.

Velenje. Meseca septembra hočejo zopet pri nas izzivati mirne Slovence razni hajloveci iz vseh mest in trgov. Dosedaj smo vedno mirno gledali ta nemški direndaj, pustili smo jih na miru in jih prezirali. Za plačilo smo želi izzivanje po trgu in psovanje Slovencev. Dobro se še spominjamo, kako drzno so lansko in predlansko leto kričali po trgu ti privandrani tujei in izzivali Slovence. Ob otvoritvi društvenega doma so se ti nemškutarji celo drznih zmerjati došle goste iz Ljubljane, torej Slovence na slovenskih tleh. Dne 17. septembra bomo Slovenci primerno pozdravili izzivajoče tujece, ki nimajo pri nas ničesar iskati. Poslanec dr. Verstovšek bode imel ob 1/3. uri na trgu pod milim nebom shod. Govoril bode o namenu izletnikov raznih nemških društev v slovenske trge.

Šmartin-Legen pri Slovenjgradcu. Sulejmanu v odgovor z ozirom na napade v „Nar. Listu.“ Nisem pisal članka in ne vem, kdo je poročal — resnico, koja bode Sulejmana. Telova procesija se je vršila kljub blatu in deževnemu vremenu krajšo pot do poljskih kapel — daleč od kozolca. Med procesijo nisva z gospodom kaplanom nikogar suvala, ampak molila rožni venec. Sulejmanov zagovor: se li sme učitelj kratkočasiti pri procesiji, ni utemeljen v šolski postavi 1868. Učitelji in duhovniki se pa morajo kot odgovornost otrok in ljudstva pri cerkvenih obredih z gledno obnašati. Za posvetne liberalce bi bil čin le nedostojen. Ni res, da bi bil roženkranski brat Sulejmana suval, ampak Sulejman je zadel mladeniča. In res je, da je Sulejman pred volilno hišo v družbi Telečnikovi in nekega mladoletnega Teihterjevega fanta agitiral, dokler nisem jaz Mustafa prišel. Res je pa, da sem mater tega fanta — ki je pred kratkim napadel Fajnotovega mladeniča, ko se je vračal zvečer domov — resno oštel, ker se nepoklican vtika v volitve. Nato me je šla mati tožiti k Sulejmanu. Napad se je poravnal s 30 kronami. Svaril bodem še v prihodnjic vse matere in očete zapeljanih sinov, če tudi me bodo tožili pri Sulejmanu, in potem zopet pljuvali in psovali zoper . . . . . Tudi mirnega gospoda kaplana si ti oblatil, ker ne tuli v vaš rog. Kar se tiče cerkvenega popravila, tebe to nič ne briga, ko nič ne prispevaš. Bivši cerkveni ključar mi je prinesel 50 kron za popravo cerkve. Cerkveni računi in vse nedotakljive cerkvene svote so vsaki dan na ogled — od cerkvene oblasti in patrona potrjene — ne primanjkuje ne enega vinarja, čeravno se je potrosilo že 5000 kron. Končno še bilježimo, da sta ona dva mladeniča prišla takoj po volitvi prositi, naj javim v Maribor, da si ti, Sulejman, rekel, da so zvezarji ksinđel — Telečnik pa, da so buteljni! — Sulejman, daj mir, ti svetuje Mustafa.

Braslovče. V nedeljo dne 10. septembra priredi braslovška mladina veliko ljudsko veselico na vrtu gospoda Lovra Plaskana. Začetek je ob 3. uri popoldne. Čisti dobiček je namenjen Podpornemu društvu slovenskih visokošolcev na Dunaju in zato upamo, da se nam odzovejo vsi bližnji rodoljubi, katerim leži na srcu naša visokošolska mladina. Različen vspeh bode skrbel, da se ne bo dolgočasil nihče. Razun „Šaloigre“ „Cigani“ bodo nad vse zabavali goste komični prizori, ki vsakega še tako velikega sitneža pripravijo do smeha; pevski zbor, šaljiva pošta, korijandoli itd. bodo še povečali zabavo. Da ne bode kakšen želodec lakote ali žeje trpel, zato oskrbijo vse v šotorih braslovške narodne dame. Za mladino, ki rada pleše, bo pripravljeno plesišče. Godla pa nam bode pri veselici ves čas šoštanjaska narodna godba. K obilni udeležbi vabi pripravljalni odbor.

Velenje v nevarnosti. Nemškutarji naval na Velenje je vedno večji. Dne 17. septembra pridite vsi kmetje, inteligenca, hlapei in dekle v Velenje. Na trgu bode imel ob 1/3. uri popoldne shod poslanec gospod dr. Karol Verstovšek. Predmet: Namen izletnikov raznih nemških društev v slovenske trge. Pridite vsi Šaleščani! Savinjščani! Mislinjščani, ne zaostanite! Pomoč svojim rojakom, da bode manifestacija velikanska! Živel!

Z Menine planine. V „Straži“, ki so mi jo donesli tržani, prišedši po ščavje za pičo domačim rilčarjem, sem čital razmotrivanja savinjskega puščavnika o razvalinah nekdanje žalske slave, ki je ni več. Blagroval sem ta „črni“ kot, ki je dal letos Verdnu ku po grbi, radi trdnosti katoliškega prepričanja naših planincev. Seveda tudi tukaj nahajaš zlasti pri letoviščarjih, mnogo skepticizma, tujski promet pušča sledove: tupatam naletiš na „Die neue Weltanschauung“ iz berlinske psihološke šole, ki uči, da je vse mir božanstvo, ki se zave še-le v človeku. Tako panteistično čtivo nadomešča hribolazcem naš evangelij, ki se zdi že prestar tem modernim ljudem. Seveda so tudi nekateri vzgledni kristjani med njimi, največ pa je Nikodemov, ki se boje javnosti ter obračajo plašček po vetru. — V tej duševni prekuciji je torej iskati prvih korenih vse naše sedanje mizerije med inteligenco. Govori ti sicer vedno o veri, ali pot je zgrešila do nje. Kdo jej prižge luč?!

Koroško.

Guštanj. Dne 20. avgusta so ustanovili v Guštanju podružnico „Südmarke“, menda zato, da bode lila delavcem podpore, ker jih guštanjanske fužine ta-

ko slabo plačujejo. — Dne 26. t. m. je bila tukaj velika nevihta s točo, ki je uničila posestnikom na Selevcu vso ajdo, hudournik pa je napravil ogromno škodo na potu, zasul več travnikov in njiv.

Slovenski fantje na koroško-štajerski meji. Slovenska krščansko-socialna zveza za Koroško priredi dne 8. septembra pri Sv. Križu pri Spodnjem Dravogradu velik mladeniški shod. Spored: Ob 9. uri bo slovesna sv. maša za navzoče mladeniče v čast Materi božji in primerna pridiga. Ob 12. uri se vrši velik shod pod milim nebom. Nastopita dva govornika. 1. Pomen našega patriotizma. 2. Naloge slovenskega fanta na koroško-štajerski meji. — Fantje, pridite iz vseh bližnjih koroških in štajerskih vasi! Mora vas biti vsaj 300. V odločilnem boju, ki ga mora zdaj biti naš narod z zakletimi sovražniki kmečkega stanu, s sovražniki vere in rodu, morate odigrati vi, mladeniči, ki ste cvet in naša slovenskega naroda, prvo vlogo. Mi se hočemo ta dan zavedati, da kmečka, delavska in izobražena mladina pozna samo en cilj — namreč krščansko demokracijo. Zatorej naj velja vsem na meji poštenim koroškim in štajerskim mladeničem geslo: 8. septembra k Sv. Križu!

Primorsko.

Gorica. Streljal na odvetniškega kandidata v sodnijski palači. Kaj takega se še ni slišalo v Gorici. Zgodilo se je dne 25. m. m. v hodniku sodnijske palače. Krčmar O. Fantuzzi v ulici Dogana ima hišo, ki bi se imela ta dan prodati na dražbi. Odvetniški kandidat dr. Battiggi, ki dela sedaj predpisano enoletno sodnijsko prakso, je prišel imenovanega dne ob 9. uri v hodnik sodnijske palače in čakal, da se bo dražba začela. On je bil namreč zastopnik svoje tete tožiteljice. Kmalu za njim je prišel krčmar Fantuzzi, in neka žena, ki ga je že v veži opazovala, je videla, da je imel v rokah revolver. Fantuzzi se je približal dr. Battigiju in mu rekel, naj ustavi dražbo. Ali dr. Battiggi mu je odgovoril, da se stvar vleče že predolgo in da ne more dražbe ustaviti. Fantuzzi je nato nameril revolver proti dr. Battigiju in sprožil trikrat. Nastal je strašen vik in krik v hodniku sodnijske palače. K sreči se je dr. Battiggi še pravočasno umaknil in krogle so sfrčale v steno. Navzoči ljudje so vsled detonacije zbežali s hodnika in le Peter Pahor iz Renč se je ojunčil in zgrabil streljajočega Fantuzija ter ga držal, dokler ni prišla ena straža, ki ga je odvedla v zapor. — Ta napad z revolverjem v sodnijski palači na dr. Battigija je vzbudil po mestu vseobčo pozornost.

Kolera.

Zopet so se jeli pojavljati sumljivi slučajje kolere. V Trstu sta se dogodila celo dva slučajja, in sicer sta obolela 26letni brivec Pierini in neki 24letni dninar Mikievich. Dognana pa še ni kolera v teh 2 slučajih. V Sušaku so dne 29. t. m. uradno konstatirali nov slučaj kolere; dosedaj je v Sušaku pobrala kolera 1 žrtev, dve osebi sta še bolni, 50 jih je pa radi varnosti v opazovalnici. — V Italiji razsaja kolera še veliko bolj, kot na Turškem. Svoj čas smo že poročali o žalostno-zanimivih razkritjih italijanskih zdravstvenih razmer. Liberalni listi so konsekventno molčali o koleri, da, možnost iste so celo zanikali, in to le radi letošnjih italijanskih umetniških razstav. Kakor že omenjeno, so listi, zlasti liberalni, zakrivali glasom poročil očividcev, zahtevala do 20 in še več žrtev na dan. Posebno mesta Livorno, Neapolj, Rim in okolica Florence, so bila zelo okužena, zlasti Livorno, kjer so na dan konstatirali do 30 slučajev kolere. V Genovi je bilo konstatiranih le malo slučajev kolere. V ostalih mestih je bil položaj več ali manj opasen. Le energičnemu postopanju poklicanih zdravstvenih organov se je zahvaliti, da se je število nevarnih slučajev znatno omejilo in je resna nevarnost kolere malodane odstranjena. Prišel je že menda čas, ko bomo beležili osamljene slučajje kolere, in časopisje bo imelo več prostora za prijetnejše reči.

Dne 29. septembra so ugotovili v Monastirju 36 koleroznih, od teh 26 smrtnih slučajev. Okoli 1000 rodbin je zapustilo mesto. Med vojaki se je pojavilo 13 smrtnih slučajev. Kolera se je razširila tudi v Ohrido, kjer je obolelo 7 oseb. V Valoni je umrlo 17 oseb za kolero. V Novem bazarju so predrli sanitetni kordon in zanesli kolero. V zadnjih 24 urah je umrlo 47 oseb. V Solunu so zvišali karenteno za Monastir na 48 ur.

V Studencih pri Mariboru se je v petek dne 1. septembra 1911 pojavil sumljiv slučaj kolere. Nek delavec (kovač) južne železnice je namreč nena doma zbolel za jako sumljivimi znaki. Železniški zdravnik dr. plem. Lichem ga je dal zapeljati v mestno bolnišnico. Nekaj bolnikovih sodelavcev je izoliranih. Uradno potrjen pa še ta slučaj ni.

Razgled po svetu.

Intronizacija dunajskega knezoškofa dr. Franca Nagla se vrši dne 24. septembra v cerkvi sv. Stefana.

Obsojen slovaški politik. Slovaški politik Tičak, ki je izdajal „Ludove Noviny“, je bil, ker njegov list ni bil položil kavoje in ker je ostro napadal vlado, obsojen na 14 dni ječe in na 400 kron globe.

Prva železnica na evropskem kontinentu se je zgradila v Avstriji. To je bila železnica s konjskim obratom, med tem ko so na Angleškem že 50 let poprej imeli parne vozove. Ko sta se vozila cesar Fran in cesarica Karolina dne 21. julija 1825 od Magdalene do Anhofa (proga Linc-Budjevice, do leta 1867 železnica s konjskim obratom), je bila to prva osebna voznja, med tem ko so prej mislili samo na prevažanje blaga. Toda že leto pozneje so pričeli z rednim osebnim prometom. Slavno občinstvo se je v vseh redih opozarjalo, naj se strogo drži točnosti, ker železnica ne more čakati. Pet minut pred odhodom se zapre blagajna, vsakdo naj pride četrt ure poprej k blagajni in naj si oskrbi vozni list. Postanek med vožnjo ni bilo, kajti voznja ne pusti nobene zamude. Seveda tupatam je kočijažem dovoljeno ustaviti se tudi med vožnjo, če bi bila potreba. Kaditi se je smelo samo iz dobro zaprtih pip. Vzeti so morali seboj tudi vzdigalo, če je voz skočil iz tira. Kaka razlika je pa danes med našimi železnicami in onim nerodnim vozom!

* **Bala za telefonistinje.** V Londonu imajo telefonistinje lepo navado. Če se katera omoži, tedaj ji vsaj deloma kupijo balo njene tovaršice. Vsaka da v to svrhu pol šilinga t. j. okoli 60 vinarjev. Ker je v Londonu več tisoč telefonistinj, tedaj zberejo lepo vsoto, ki sicer ne zadošča za veliko balo, vendar ji je pa s tem precej pomagano. Balo izroči srečni nevesti-deputacija njenih kolegij. Taki slučajji se kaj pogosto dogajajo, vendar pa vsaka telefonistinja rada daruje, ker upa, da pride tudi na njo vrsta.

* **Mož stoterih ran.** Iz Amerike je prišla vest, da je umrl Viljem Laidlaw — „mož stoterih ran.“ Laidlaw je bil neprostovoljni junak dogodka, ki je svoječasnno razburil celi svet. Meseca decembra 1891 je obiskal največjega ameriškega skopuha, milijonarja Russela Sage, anarhist, po imenu Noreros, ki je zahteval veliko svoto denarja. Ko se je Sage temu upiral, mu je Noreros zahteval z bombo, ki jo je prinesel seboj. Sage je sprevidel, da njegov obiskovalec ne pozna šale. „Toliko denarja nimam tukaj, ali jaz bom poklical knjigovodjo, da ga prinese“, se je izgovoril Sage in je pritisnil na električni zvonec. Čez nekaj hipov vstopi knjigovodja v privatno pisarno svojega šefa. Sage zgrabi knjigovodjo za rame in ga postavi za ščit med seboj in Norerosom. Ta vrže v tem hipu potno torbo na tla. Grozovit pok! Pod razvalinami so našli čezinčez z ranami pokrito telo Laidlawa in zraven njega s tilnika sneto glavo anarhista. Russel Sage je ostal skoraj popolnoma nepoškodovan. Dolgo časa je minilo, preden je Laidlaw okreval od mnogoštevilnih ran. Zaman so bile vse njegove prošnje na Sagea za podporo. Knjigovodja, ki je s svojim telesom obvaroval milijonarja smrti, ga je nato tožil, da mu povrne škodo, ali ta slučaj je bil posebne vrste, in mu sodišče ni ugodilo. Kljub temu so porotniki prisodili Laidlawu 200.000 K odškodnine. Ali višje sodišče je zopet ovr glo obsodbo. Laidlaw je bolehal in umrl. Sage je umrl pred njim, zapustivši svoje milijone ženi, ki pa tudi ni nič storila za žrtev svojega moža. Laidlaw se je v veliki revščini poslovil od življenja.

* **Žene pastori.** Protestantška sinoda v Grisonu v Švici je sklenila predlagati, da bi valed pomanjkanja moških sil bile lahko ženske za pastore. Na Angleškem imajo že ženske pridigarice, sedaj bodo še pastori postale.

* **Mladi defraudant.** Iz Dunaja poročajo: Minuli teden je došel na Dunaj eleganten mladenič iz Kolina, ki se je izdal za nekega Kurt Marxa, sina nekega crefeldskega trgovca. 18letni mladenič se je začasno nastanil v enem najboljših hotelov, kjer je neverjetno mnogo potrosil, vsled česar so ga naznanili varnostnemu biroju. Pri zaslišanju je izpovedal, da mu je dal njegov oče 2500 mark v svrhu potovanja. Pri osebni preiskavi so našli pri njem 1800 mark, v nekem skrivnem predalčku njegovega kovčka pa še 2300, torej skupno 4100 mark. Mladega kavalirja so aretirali in o tem telefonično obvestili kolinsko policijo, ki je takoj odgovorila, da je mladi Kurt Marx poneveril koncem julija svojemu šefu 7000 mark in potem nagloma neznano kam odšel. Na svojih luksurioznih potovanjih tekom treh tednov je zapravil že 3000 mark.

* **Policijski psi** v službi mejne straže. Kakor poročajo iz Milana, je baje italijanska vlada sklenila, da vpelje v službo mejne straže tudi policijske pse, ki naj bodo znatna pomoč financarjem in drugim uradnikom ob meji.

* **Ostri strelji** pri vojaških vajah. Pri vojaških vajah se dogaja po celem svetu, da padajo večkrat med vajami ostri strelji. Največkrat se zgodi to iz pozabljenosti, premeniti ostri naboj, ki ga je vojak prej nabil v službi, s slepim nabojem, ali vsled neprevidnosti. Velikokrat pa se to zgodi namenoma. Strelca je med splošnim streljanjem jako težko dobiti, ker mu je treba le izstreliti po ostrem strelu še en slep strel in na puški se ne more več konstatirati o strega strela. Slično poročajo iz Italije, da je bil ustreljen med divizijskimi vajami v okolici Rima vedu vaj, generalnemu poročniku Scottisu konj, na katerem je sedel. Krogla, ki je bila namenjena, kakor sumijo, Scottisu, je zadela konja v vrat tako, da je obležal na mestu mrtev.

* **1200 km v zraku.** Iz Chalons sur Marne poročajo, da je aviatik Helles preletel v 15 urah 1200 km ter dobil za ta polet Michelinovo nagrado.

* **Velik požar.** V Mali Aziji v mestu Aidinu je izbruhnil velik požar, ki je uničil 1500 hiš in 250 trgovin, dve mošiji, tri židovske templje in dve šoli.

* **Stavka mornarjev** v Odesi. V pristanišču v Odesi leži 80 velikih ladij, naloženih s sadjem in sočivjem, ki ne morejo odpluti vled stavke mornarjev. V skladiščih so nakopičene ogromne množine lahko skvarljivega blaga. Vlada se obotavlja energično na-

stopati, ker se v Rusiji pojavlja močno revolucionarno gibanje.

* **Spomini gospe Toselli.** Koncem septembra izidejo napovedani spomini bivše saške prestolonaslednice. Vsebina ne bo tako ostra, kakor je bila izprva spisana. Nekatera poglavja bodo popolnoma izpuščena, tako zlasti „Cesar Viljem II. in njegova okolica.“ Opuščene so opazke o cesarjevih slabostih, o cesarici in o dvoru. Ravno tako so izpuščena poglavja o razmerju med cesarjem Francem Jožefom in toskanskim dvorom ter o izgonu bivše prestolonaslednice iz Avstrije. Zelo ostri so napadi na okolico saškega kralja in protest proti sodbi draždanskega višjega sodišča, ki je izreklo, da je prestolonaslednica sama priznala zakonolomstvo. Knjiga pravi, da ni gospe Toselli nikdar priznala tega ali kaj podobnega. Nadalje trdi, da jo je hotela okolica kralja Jurija, njenega bivšega soproga, po sili spraviti v blaznico, pa da je zaman iskala zaščite pri stariših in pri avstrijskem cesarju.

* **V 40 dneh** okoli sveta. Časnikar Tjager-Schmit, ki je po naročilu lista „Excelsior“ potoval okoli zemlje, je prispel v porceljnek po noči v Cherbourg, prejšnji dan se je javil v uradništvu „Excelsior.“ Odpotoval je dne 17. julija ob eni uri in 18 minut in je potemtakem v štiridesetih dneh prepotoval 30.767 kilometrov. — Veliki Jules Verne je torej ugnan v kozji rog.

* **Petrolejska barka** zgorela sredi morja. Na petrolejski barki Standard Oil Compagnie „Pynhurst“ je nastal ogenj. Vsled eksplozije petroleja je bila takoj vsa ladija v plamenu. Moštvo se je rešilo z rešilnimi čolni na parnik „Clanmaclaren“, ki je v oddaljenosti 35 milj zapazil ogenj in hitel ponesrečenem na pomoč.

Zrakoplovstvo.

Iz Dunajskega Novega Mesta poročajo listi o zmagi letalca inženerja Sablatniga, ki je dobil od Nižje-Avstrijske razpisano nagrado 20.000 K. Deželna vlada je razpisala ono nagrado za onega letalca, ki bi v krožnem letu 345 kilometrov preletel večji del nižjeavstrijske kronovine. Zadnji rok je bil določen na dne 31. avgusta. Najdaljši rok bi potekel tekem 5 dni. V zaznamovanih štacijah je smel letalec le v najhujši potrebi počivati k večjemu en četrt ure.

Prvi, ki je upal doseči razpisano nagrado, je bil nadporočnik Bier, ki pa se je že po dokončanih 2 etapah moral za vedno izkrcati, ker se mu je stroj znatno pokvaril.

Ista usoda je doletela ritmojstra Umlauffa, ki je že po prvi etapi nehaj tekmovati.

Kot tretji pa je nastopil inženjer Sablatnig, ki se je istotako po dveh etapah moral spustiti na zemljo. Dne 24. avgusta pa se je dvignil z veliko boljšim uspehom, vendar pa bi mu bila tretja, 82 km dolga etapa skoraj usodna. Zgubil je namreč vsled opoldanske sopare pravo smer in prisiljen je bil, se spu-stiti na zemljo, kar je njegov aparat znatno poškodovalo. Čel popoldan in celo noč je imel dovolj dela, da je popravi polomljeni stroj. Se le zjutraj se je dvignil, ali nočni vetrovi so mu nagajali, in zopet je moral iz zračnih višin na zemljo, odkoder se je dvignil popoldne in tako napravil četrto etapo 72 kilometrov.

Blizu St. Pöltena je zašel med hudourne oblake, obdelavala ga je toča, kateri je komaj ušel. Na svojem letalnem stroju je imel še kake 3 kg ledenih zrn.

Ostalo črto 62 kilometrov pa je napravil z vso lahkoto. Tako je došel na svoj cilj, v Dunajsko Novo Mesto. V 36 urah in 40 minutah je preletel zračno črto 400 kilometrov.

Po posrečenem poletu inženerja Sablatniga sta se dvignila nam že znana aviatika nadporočnik Bier in ritmojster plem. Umlauff, ki sta pa opetovano omagala.

Inženjer Sablatnig je star 25 let in rojen Celovčan; kakor pa kaže njegovo ime, posebno na koncu spakledrani g mesto pravilnega k, je najbrže slovenskega pokoljenja, torej koroški Slovenec, česar pa najbrže ne čuti.

Narodno gospodarstvo.

* **Šampanjski pridelek** v letu 1911. Glasom poročil iz francoskih šampanjskih okrajev ne bode letos zadovoljive šampanjske letine. Letošnji pridelek se ne more meriti ne z onim iz leta 1884, še manj pa z onim iz leta 1889: nastane resno vprašanje, kdaj da bo šampanjska letina enaka oni leta 1906, ki velja še dosežaj za najboljšo leto. Letošnji šampanjavec bo po splošni sodbi enak onemu iz leta 1892. Škoda, ki so jo povzročili v Champagni znani izgredi, je malenkostna. Opustošeni vinogradi so več ali manj popravljeni, prihodnje leto se ne bodo poznali nikakšni sledovi znanih viničarskih nemirov. V razmerju z normalnim pridelkom, z ozirom na kvantiteto in kvaliteto se bo rezultat lahko zaznamoval s 100:95, oziroma 90, 100 pomeni normalni pridelek.

* **Hmelj.** Zateški hmelj notira 420.40. Kupčija živahna, cene zopet višje.

* **Hmelj.** Zadnje poročilo zateškega hmeljskega trga z dne 29. m. m. slove: Vsled ugodnih vremenskih razmer se je obiranje hmelja v zateškem hmeljskem okraju — izvzemši par izjem — docela končalo. Skupni pridelek je vsled težkega zelo lupulinastega hmelja za nekaj tisoč meterskih stotov večji, ka-

kor smo zadnjič poročali (80.000 q). — Razpoloženje na trgu je izborna, povpraševanje je že od nedelje sem jako živahno. Prodalo se je 29. minulega meseca 500 bal zateškega hmelja po ceni 410—430 kron za 50 kg. Prejšnji dan (28. m. m.) se je prodalo do 150 bal po istih cenah. Povpraševanje je sicer veliko, a o kakem povišanju cen absolutno ne more biti govora. Cene na zateškem hmeljskem trgu notirajo sledeče: srednji hmelj 410—420 K, dobri hmelj 420—430 K, prima kakovost 430—440 K prva cena za 50 kg. — Na deželi se pridno kupuje in prodaja. Hmeljarjem, ki zahtevajo višje cene, se je deloma ugodilo. Splošno se je prodajalo v okvirju 410—430 K, samo neka partija izredno dobre kakovosti se je plačala po 440 K za 50 kg. Češka zaloga hmelja je že polovico pošla, nemška pa približno do dveh petin. — Tujih hmeljskih vrst ni bilo v znatni množini, prodala se je le mala količina tujega hmelja. — V združenih zateški hmeljski oznamovalnici se je oznamovalo v celoti do 1157 bal hmelja. — Vreme je bilo zadnje dni izredno vroče in je imelo značaj vročega poletja.

Gospodarski paberki.

Nervozne borze.

Razun dunajske borze so postale zadnji čas vse borze nekam nervozne, kajti politika in gospodarsko življenje jim danes nista naklonjeni. Posebno Berolin se je vznemiril, ko je zvedel o dogodkih v Ameriki, kjer so mesto kakih pričakovanih uspehov doživeli zopet nazadovanje. Pri polomu ameriške borze (Wallstreet) se je baje izgubil nemški in avstrijski denar. Morda tudi angleški in francoski, vendar se zatrjuje, da se Anglija in Francija začasno nič ne zmenijo za Ameriko. Maroko in angleške stavke, preteča denarna potreba in nasledki draginje, za vse to se Berolin ni zmenil, vendar je „Wallstreet“ že poskrbel za to, da so začeli berolinski borzijanci misliti, in sicer s strahom misliti. Kurzi so padli rapidno. Pri vsem tem pa se je Berolin le preveč engažiral v industrijskih vrednotah, Dunaj pa je v tem oziru kolkor toliko neoškodovan.

Položaj v Ameriki.

V Ameriki se je upanje na dober žitni pridelek znatno poslabšalo; postopanje proti trustom, delavski nemiri z zahtevanjem višjih dnevnih plač, preteča tarifna reforma in predstoječe volitve, vse to so važni momenti, ki ovirajo onstran oceana tako potrebno ozdravljenje borze. Potemtakem je padanje kurzov samobsebi razumljivo, kar lahko izrazimo s slovensko besedo: polom.

Poročilo dunajske borzne kamore.

Dunajska borzna kamora je izdala zadnjič svoje poročilo o gospodarskem položaju in o trgu vrednostnih papirjev. To poročilo pa postavlja naš gospodarski položaj v jako žalostno, brezupno luč. Poročilo pravi med drugim: „Svetovno gospodarstvo zaznamuje dokajšen rekord, izdeluje se neizmerno velike množine blaga, kakor seveda tudi ogromne svote kapitalov. Prišle so na površje nezaslišno visoke številke, kakor doslej še nikdar, vendar pa ni kljub temu nikjer pravega zadovoljstva. Raznovrstne ovire, za kojih odpravo se je znaten del ustvarjajočih sil absorbiral, so bile povsod v napatju in prav posebno povzdiga konzumne moči nižjih in srednjih slojev prebivalstva niti za las napredovala. Nasprotno. Kupna moč prebivalstva je oslabela, potrebe so se pa, v očigled nenormalne draginje živil, morale vedno bolj omejiti.“ To gotovo ni razveseljiva slika. Poročilo pravi nadalje, da so rentni kurzi morali pasti, ker znašajo bančne vloge in akcije (delnice) več, kakor rente. Draginja je prisilila prebivalstvo, da svoj denar bolje uporablja, kot sicer. Lansko leto je bilo v prometu 12% manj vložnih vrednot kakor delnic (akcij) za 44% več. Celotni promet v vrednostnih papirjih (efektih) je znašal 6.703 milijone kron, od katerih odpade 3268 milijonov na oddajo efekt in 3435 milijonov na prevzete efekt. Proti letu 1909 pomeni to napredovanje za 1222 milijonov kron, pri čemer se mora upoštevati, da ima ta dorastek svoj vir skoraj izključno v samih dividendah. Na eni strani tožba, da „nikjer ne vlada čustvo pravičnega zadovoljstva“ in da „se konzumna moč srednjih in nižjih slojev ni povečala“ — na drugi strani povišan efektni promet: vse to nam jasno dokazuje, da plava borza po velekapitalističnem morju, ki je prineslo zvišani efektni promet, nasprotno pa blagajne v skrajno nezadovoljnost slabo napolnilo.

Tiščanje v prsih in utripanje srca se neredkokrat pojavi vsled nerednega odvajanja. 1/2 kozarca naravne **Franc Jožef-ove** grenčice zavžite vsakodnevno na tešče povzročajo hitrejšo krožitev krvi v spodnjem delu telesa in vpliva tako gotovo pomirjevalno na valovanje. »Franc Jožef-ovo« vodo, poroča znameniti dunajski zdravnik za živčne bolezni, prof. dr. pl. Krafft-Ebing, je lahko zavživati, zazeljeni učinek se pojavi že po nekaj urah.

Pijte samo Tolstovrško slatino.
Naroči se v Tolstem vrhu, Guštanj, Koroško.

BOLNI na vratu in na pljučah ter astmatiki, ki menite, da je vaša bolezen neozdravljiva, obrnite se na trdko L. Wolfky v Berlinu N., Weissenburgerstr. 79. — Tisoč priznanj je porok velike zdravilne moči. Brošurice na zahtevo zastoj!

Odda se takoj lepo stanovanje tik cerkve, obstoječe iz 3 sob, kuhinje, shrambe, kleti itd., najbolj pripravno za kaknega penzionista. Naslov pri upravnistvu „Straže“. 140

Sukno
za moške, volneno za ženske obleke in vse manufakturno blago razpošilja največje **Jugoslovanska razpošiljalna R. Stermecki v Celju.** Vzorec zastoj.

Trgovski pomočnik zvest in soliden, zmožen slovenskega in nemškega jezika, dobro izvežban v vseh strokah trgovine mešanega blaga se sprejme pri Francu Vodenik v Sp. Poljčanah, p. Poljčane. 137

Vage
za vagono, voze (mostne), centimalne, škalo, decimalne, za živino, tablicove in vsake druge vrste za gospodarske in obrtniške namene izdeluje ter priporoča po nizkih cenah
Jos. Kaláb,
tovarna za vage,
Brno, Zidenice Moravsko.
80 slovenska obrt.

Trgovina s steklom = porcelanom in kamenino
Iv. Kleinšek
Maribor, Koroška cesta 17

Dobro! Po najnižjih cenah.

Dobro! Po najnižjih cenah.

priporoča svojo bogato zalogo steklene in porcelanske posode, svetilk, ogledal, šip in okvirjev za podobe kakor vse v to stroko spad. dela. Poprave se hitro, zelo solidno in najeen. izvršujejo!

Delavnica za popravila

Dobro! Po cenli!

Točna postrežba!

Velika zaloga ur, dragocnosti, srebrnine in optičnih stvari po vsaki cenli.

Fedi na obroki! Ilustr. cenik zastoj! Gramofone od 20 do 200 K.

Niklasta remont.-ura K 5:50
Pristna srebrna ura 7:—
Original omega ura 18:—
Kuhinjska ura 4:—
Budiljka, niklasta 4:—
Poročni prstani 2:—
Srebrne verižice 2:—
— Večletna jamstva —

Nasl. Dietinger
Theod. Fehrenbach
urar in očalar 447
Maribor, Gosposka ulica 28.
Kopujemo zlatino in srebra.

Zdravilišče TOPLICE
na Kranjskem belokranjska železnična postaja
Straža-Toplice.

Akratotherme 36° C; zdravi se z kopelmi in z pitjem vode; izredno uspešno proti protinu, revmatizmu, ischias, nevralgiji, raznim ženskim boleznim. Velik kopalni basen, posebne kopeli in močvirne kopeli. Jako udobno opremljene tujske, igralne in družabne sobe. Zdravo podnebje. Gozdnata okolica. Dobra in vredna restavracija.

Sezona od 1. majnika do 1. oktobra.

Prospekti in navodila se dobijo brezplačno pri upravitelstvu kopalnišča.

Veletrgovina s špecijskim blagom
in z deželnimi pridelki

Anton Kolenc: Celje

Glavna zaloga Graška cesta 22,
Podružnica: »NARODNI DOM.«

Prazen je izgovor, da se mora blago iskati pri tujcih, ker vam nudi demača zgorej imenovana veletrgovina v vsakem oziru bogato in zelo povečano zalogo z vedno svežim blagom, tako, da zamore proti vsaki konkurenci popolnoma ustreči zahtevam vsake g. trgovce in prošim za mnogobrojen obisk, o čemur se lahko vsakdo sam prepriča, če tudi z najmanjšim poskusom.

Velečastitim gospodom duhovnikom ponudim voščene sveče, kakor tudi druge vrste sveč, ter olje in kadilo za cerkve

V zalogi imam vsakovrstna vrtna in poljska semena zanesljive kaljivosti, ter opozarjam slavno občinstvo za nakup istih, kakor tudi ostalega špecijskega blaga ter deželnih in drugih pridelkov.

Ia. Zabukovski premog ponudim po K 2:10 za 100 kg pri odjemu celega voza, prosto v hišo postavljen v Celju, drugam po dogovoru.

Kupim tudi vsako množino deželnih pridelkov, kakor: žita, fižola, orehov itd., ter rabljene solnate in druge vrste, petrolejske in oljnate sode.

Pisarna naročila se izvršujejo z obratno pošto. 479

Z najmanjšim kotičkom

so zadovoljue na potovanju — namreč Fayeve pristne sodenske mineralne pastile. Vtaknejo se lahko kamorkoli, nikjer ne delajo ovire, in vendar so briljantno sredstvo zoper vsa prehlajenja na potovanju. Škatljica pristnih Fayeveh mineralnih pastil stane K 1.25.

Generalna reprezentanca za Avstro-Ogrsko W. Th. Guntzert, e. kr. dvorni dobavitelj Dunaj IV-1, Grosse Neugasse 17.

Kie se kupi dobro, po ceni in fino obuvalo? Edino le v največji celjski izdelovalnici in zalogi čevljev pri **Štefanu Strašku, Kovaška ulica 3.**

Velika izbira finih moških čevljev na zadrgo, kakor tudi čevljev za ženske in otroke. Velika zaloga različnih sandal in knajpovskih čevljev, kakor tudi čevljev za tenis.

Z spoštovanjem
Štefan Strašek, Celje.

Tovarna za peči H. KOLOSEUS
Wels, Goruje Avstrijsko.

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa, emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele, restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soparom, s plinom in peči na plin, trpežne irske peči. Dobe se v vsaki trgovini, kjer ne, se pošljejo takoj. Zahtevajo se naj »Originalni Koloseus-štedilniki in manj vredni izdelki naj se vračajo. Ceniki zastoj.

Poletna sezona Nahrbtnike za turiste, planinske dopisnice, konfeti, serpentine, lampijoni, tombola, karte za veselice po najnižjih cenah.

Veletrgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem, tiskovinami.

Goričar & Leskovšek v Celju
Graška ulica št. 7 in
Zvezna trgovina (Goričar & Leskovšek)
Rotovška ulica 2, Celje.

Slikar in pleskar

Prevzamem vsa dela dekoracijske, slikarske in pleskarske stroke, katera izvršujem vestno in po najnižjih cenah.

Mihael Dobravc v Celju
Gospodska ulica 5.

Splošni naslovník
za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Goriško izide koncem leta

Naročila za oglase
sprejema in daje pojasnila anončni oddelek tvrdke

Pisarna-Universal-agenture
M. MULLEY, v Ljubljani, Sodna ulica 4.

LJUDSKA HRANILNICA in POSOJILNICA V CELJU

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastni hiši (Hotel „Pri belem volu“) v Celju, Graška cesta št. 9, I. nadstropje

obrestuje
hranilne vloge po 4 1/2%, brez odbitka rentnega davka. Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov kot vloge, ne da bi se obrestovanje prekinilo. Daje vložnikom na dom brezplačno hranilne nabiralnike. Sprejema po sejemem sklepu vloge na tekoči račun in jih obrestuje od dne vložitve do dne vzdiga.

uraduje
vsak torek in petek dopoldne. Prošnje se sprejemajo in pojasnila se dajejo vsak dan, izvzemši praznike, dopoldne od 8. do 12. ter od 3. do 6. ure popoldne. Za vplačila po pošti se dajejo zastoj poštno-hranilnične položnice, št. 92465. Telefon ima št. 8. Za brzojave zadostuje naslov: Ljudska posojilnica Celje.

posojuje
na zemljišča po 5%, do 5 1/2%, s amortizacijo ali brez nje, na zastavo vrednostnih listin in na osebni kredit pod ugodnimi pogoji. Konvertuje vknjižene dolgove pri drugih naročilih in interjuje svojim članom njih terjatve. Prošnje in listine za vknjižbo dela brezplačno, stranka plača le koleke.

Dobro rodbinsko kavo

privedi že mali dodatek „pravega : Francka.“ s kavnim mlinčkom iz tovarne Zagreb. Le vsled svoje nedosežne izdatnosti in svoje neprekošene kakovosti našel je pravi Franck toli priljubljen sprejem v slehernem gospodinjstvu.

LE R A THIERRY-A BALSAM

edinstveno pristno z zeleno usmiljeno sestro kot varstv. znamko. Oblasno varovan.

Vsako ponarejenje, posnemanje in prodaja kaknega drugega balzama s podobnimi znamkami se sodnijsko preganja in strogo kaznuje. — Nedosežnega uspeha pri vseh boleznih na dihalih, pri kašlju, hripavosti, žrelnem kataru, pri bolečinah v prsih, pri pljučnih boleznih, posebno pri infuenci, pri zelolednih boleznih, pri vnetju jeter in vranice, pri slabem teku in slabi prebavi, pri zaprtju, pri zobobolu in ustnih boleznih, pri trganju po udih, pri opeklinah in in izpuščajih itd. 12/2 ali 6/1 ali 1 gr. specialne stekl. K 5 60.

Lekarnarja A. Thierry-a
samo pristno
centifolijsko mazilo

je zanesljivo in nagotovejšega učinka pri ranah, oteklinah, poškodbah, vnetjih, tvorih, odstranjuje vse tuje snovi iz telesa in radi tega dostikrat na pravi operaciji nepotrebno. Zdravilnega učinka tudi pri starih ranah i. t. d. 2 dozi staneta 3 60 K.

Naróci se: Lekarna k angelju varihu, ADOLF THIERRY v PREGRADI pri ROGATCU. Dobi se v vseh lekarnah in sicer v Mariboru v lekarni W. A. König.

Za potovalno sezono.

Kovčeki za potovanje! Vseh vrst ročni kovčeki iz govejega usnja in bogato zalogo usnjatih galanterijskih stvari kakor oprav za konje, jahalne potrebščine itd. priporoča

Rudolf Novak, Maribor

jermenar in sedlar — Grajski trg.

Samo lastno izdelovanje. :

M. Sabukošek

krojaški mojster v Celju
priporoča svoj

modni salon
za gospode,

ki se nahaja v novi posojilnični hiši na Ringu.

Trgovina s cementom in stavbenimi izdelki**Ferdinand Rogač**
Maribor, Fabriksgasse št. 11

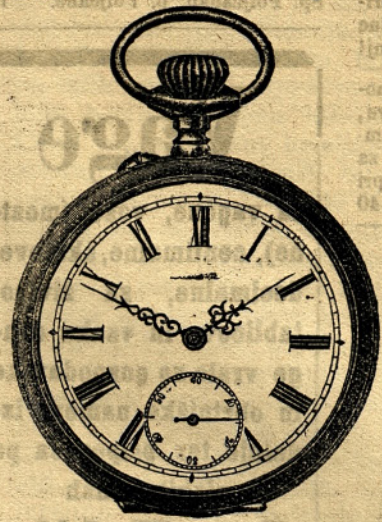
priporoča svojo mnogovrstno zalogo cementnih cevi, stopnic, korit, kakor vseh drugih cementnih izdelkov. — Dalje: kamnatih cevi, motlakerske plošče itd. Sprejmejo se druga cementna dela v izvršitev. Plošče za tlakovanje, korita za napajati po najnižjih cenah.

Velika zaloga manufakturnega blaga, kakor platno in razna sukna; jako trpežno blago za lovske, civilne in turisticke obleke se dobi najbolje in najceneje pri tvrdki

Milica Tomec,

tovarna sukna. Humpolec, Češko.

Ceniki na zahtevo franko.

Slovinci pozor!

Vam ni potrebno naročiti pri tujih tvrdkah, ker pri domačem slovenskem urarju dobite vse in dobro blago.

Zahtevajte poseben cenik za birmo.

Gramofone s slov. ploščami iz najboljših tovarn.

Popravila se točno in hitro izvršujejo.

Urar, očalar in zlatar

Franjo Bureš Maribor

Tegethofova cesta št. 39.

Edina štaj. narodna steklarska trgovina

448 na debelo in na drobno

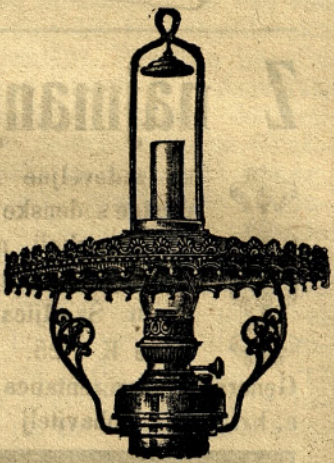
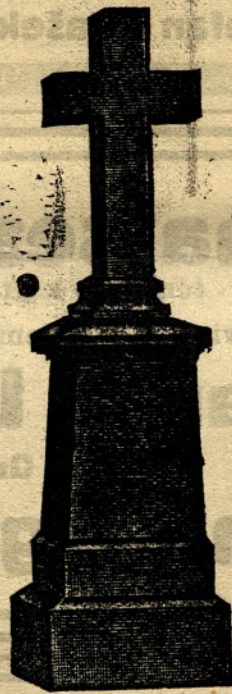
Franc Strupi : Celje

Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogate zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe.

Prevzete vse steklarskih del pri cerkvah in priv. stavbah.

..... Najsolidnejša in točna postrežba. ....

Prva južno-štajerska kamnoseška družba v Celju.

Žaga, brusil in struže s strojnim obratom. :: Zavod za graviranje črk. :: Izvršuje nagrobne spomenike in vsa monumentalna in stavbena dela iz tu- in inozemskega materiala. :: Plošče za pohištvo iz raznobarnega marmorja. :: Velika zaloga izgotovljenih nagrobnih spomenikov. :: Najnižje cene. :: Kulantni plačilni pogoji. :: Naročila se izvršujejo točno. :: Ceniki in stroškovni proračuni brezplačno.

Brzojavke: Kamnoseška družba :: Celje.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v MARIBORU,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Stolna ulica št. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: na v dne po 4%, proti 3 mesečni odpovedi po 4%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so pošto hranilne položnice na raspolago (šek konto 97.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 4¹/₂%, na vknjižbo sploh po 5%, na vknjižbo in poročstvo po 5¹/₂% in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. — Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le keleke.

Uradne ure

se vsako sredo in četrtek od 9. do 12. dopoldne in vsako soboto od 8 do 12 dopoldne, izvenih praznike. — V uradnih urah se sprejema in plačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in prešnje sprejemajo vsak delavnik od 8.—12. dopoldne in od 2.—5. popoldne. • 6

ROBERT DIEHL žganjarna v Celju = priporoča svojo doma žgano slivovko, tropinovec, vinsko žganje, brinjevec kakor tudi **štajerski konjak!**